BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI.

№ 27. Wilno, dnia 24 marca 1926 roku.

Treść numeru:

------oooOooo------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.-

Polityka litewska a sprawa wejścia Polski do Rady Ligi Narodów.-

"Lietuvis" N 40 z dn.12/III.r.b.Artykuł Woldemarasa:

"Znów oddano Polsce przysługę".-

Przed sześciu laty Polska była straszakiem Akeryki i państw europejskich.Wewnątrz pogromy żydowskie,które spowodowały delegowanie do Polski komisji międzynarodowej z ambasadorem amerykańskim na czele.Nazewnątrz - napady na Litwę, Ukrainę i Niemcy.Tak niespokojnego awanturnika jak Polska nie znosiły państwa,za wyjątkiem Francji,która też miała z nią kłopoty.Tak np: linja demarkacyjna pomiędzy Litwą a Polską przeprowadzona kilkakrotnie przez Focha nie była przez Polskę uszanowana.-

Gdy powstała Liga Narodów,pierwszą sprawę,jaką wypadło Radzie Ligi Narodów rozstrzygać,była sprawa zbrojnego starcia polsko-litewskiego.Były jeszcze inne sprawy z Gdańskiem,sprawy z Niemcami o Śląsk.Żadne inne państwo nie dostarczyło Lidze Narodów tyle pracy co Polska i dzięki temu wyrobiła ona sobie w Lidze Narodów jaknajgorszą markę.-

O ileby ktoś przed pięciu laty powiedział,że Polska po kilku latach będzie domagała się stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów,niktby w to nie uwierzył.Wszyscy śmiechem by przyjęli podobne proroctwo.Dziś Polska nietylko żądanie takie stawia,lecz znajduje poważnych obrońców,którzy kandydaturę jej popierają.Stało się to dzięki temu przedewszystkiem,że Polska w ciągu 5 lat sporo się nauczyła i sporo /w swej polityce/ skorygowała.Zrozumiała ona,że pogromami daleko nie zajedzie,ani w polityce wewnętrznej,ani też zagranicznej. To też zaczęła Polska szukać porozumienia z mniejszościami narodowemi,stanowiącemi w Polsce rzeczywistą większość /około 52% ludności/.Z Ukraińcami Polsce oczywiście nigdy nie uda się dojść do porozumienia,natomiast w porozumieniu z Żydami osiągnięto już ogromne rezultaty.Trudno dziś orzec,jak się ułożą stosunki z Niemcami.Co zaś do Litwinów to Polska mało się ~~trazzzzy~~ o nich troszczy,uważając,że sami się uspokoją i pierwsi rzucą się w jej "braterskie" objęcia.W polityce zagranicznej znacznie polepszył sytuację Polski,obecny jej premjer hr.Skrzyński,któremu udało się przedewszystkiem polepszyć stosunki z Anglją i Włochami.Napisana przez Skrzyńskiego w języku angielskim książka o Polsce przychylnie usposobiła Anglików do tej ostatniej.Włochy udało się Skrzyńskiemu przeciągnąć na stronę Polski przez pozyskanie pogorszenia się stosunków włosko-niemieckich oraz przez wyzyskanie stosunków włosko-niemieckich oraz przez wyzyskanie stosunków osobistych w Rzymie.Skrzyński wrazie potrzeby potrafił także grozić.Obecnie toczą się olbrzymie zapasy pomiędzy Rosją a Anglją.Widząc, że na układach locarneńskich mogą interesy Polski ucierpieć, poczynił Skrzyński cały szereg zręcznych kroków,szukając zbliżenia z Rosją.W tym celu wyzyskana została wizyta Cziczerina w Warszawie.Była ona korzystna zarówno dla Rosji,jak też dla Polski.Anglja przeraziła się,aby Polska nie sprzymierzyła się z Rosją.Dlatego też Chamberlain pragnąc nie dopuścić do takiego kroku zgodził się w Paryżu wraz z Briandem na udzielenie Polsce miejsca w Radzie Ligi Narodów.-

Wszelako wszystkich zdolności Skrzyńskiego by nie wystarczyło,gdyby mu pracy nie ułatwił rząd litewski.Polska może być wdzięczna nietyle Skrzyńskiemu,ile Galwanauskasowi, Czarneckisowi,ks.Reinysowi.Niefortunne układy w sprawie projektu Hymansa pozwoliły Polsce odzyskać częściowo swą markę zagranicą.Przeprowadzona,dzięki wysiłkom Galwanauskasa granica polsko-litewska,pozostawiająca Wilno po stronie polskiej, znacznie już poprawiła międzynarodową sytuację Polski,zaś bezpośrednie układy,rozpoczęte przez Czarneckisa w Kopenhadze, a kontynuowane przez Reinysa w Lugano uczyniły ze sporu polsko litewskiego domową sprawę obu krajów,na której nie powinno zależeć innym państwom, a więc i Lidze Narodów.-

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Polityka litewska a sprawa przed-

siła Polski do Rady Ligi Narodów

"Lietuvos [illegible] XXIII r.b. Artykuł Woldemarasa:

"Znów oddano Polsce [illegible]

Przed sześciu laty Polska była w rzędzie [illegible] i państw europejskich. Wesmapre. Poczemy, żądowanie które upoważały delegowanych do Polski komisji międzynarodowej z ambasadorem amerykańskim na czele. Wazewnątrz napady na Litwę, Ukrainę i Niemcy. Tak niebezpiecznego awanturnika jak Polska nie znosiły państwa, za wyjątkiem Francji, która też miała z nim kłopoty. Tak np. linia demarkacyjna pomiędzy Litwą a Polską przeprowadzona kilkakrotnie przez Kocha nie była przez Polskę uszanowana.

Gdy Liga Narodów pierwszą sprawę, jaką wypadło Radzie Ligi Narodów rozstrzygać, była sprawa zbrojnego zajęcia polsko-litewskiego. Były jeszcze inne sprawy z udziałem, sprawy z Niemcami o Śląsk. Żadne inne państwo nie dostarczyło Lidze Narodów tyle spraw co Polska i dzięki temu wyrobiła ona sobie w Lidze Narodów jaknajgorszą markę.

O ileby ktoś przed pięciu laty powiedział, że Polska po kilku latach będzie domagała się stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów, nikt by w to nie uwierzył. Wszyscy by przyjęli podobne proroctwo. Dziś Polska [illegible] takie stawia, lecz znajduje poważnych obrońców [illegible] dature jej popierają. Stało się to dzięki temu [illegible] tem, że Polska w ciągu 5 lat spore się [illegible] swej polityce skorygowała. Zrozumiała [illegible] że zwiedzie ani w polityce wewnętrznej, ani też [illegible] na. Też szczęście Polski szukać porozumienia z [illegible] rodowemi, stanowiącemi w Polsce rzeczywistą większość [illegible] 52% ludności/. Z Ukraińcami Polsce oczywiście nie [illegible] nie dojść do porozumienia, natomiast w porozumieniu z Żydami osiągnięto już pewne rezultaty. Trudno dziś orzec [illegible] Polska stosunki z Niemcami. Co zaś do Litwinów to [illegible] nie wzmianki o nich przeczy, uważając, że sami [illegible] przerwali z nimi tej "braterskie" objęcia [illegible] nicznej znacznie pomoc [illegible] Polski [illegible] Mr. Skrzyński, któremu [illegible] zawdzięcza [illegible] sunkach z Anglją i W. [illegible] przez Skrzyńskiego [illegible] na angielskim kaik [illegible] przychylnie osobiście Anglików, do tej ostatniej [illegible] udało się Skrzyńskiemu przeciągnąć na stronę Polski przez wykazanie [illegible] ków wrogo-niemieckich oraz przez wyzyskanie [illegible] ako-niemieckich oraz przez wyzyskanie stosunków [illegible] Rzymie. Skrzyński wraz z potrzeby potrafił [illegible] Obecnie że olbrzymie sprzeczy pomiędzy [illegible] Anglją. Widząc, że na układach Locarneńskich mogą interesy [illegible] uciernieć potwierdzić Skrzyński cały szereg znacznych kroków szukając [illegible] zeniu Anglji. W tym celu wyzyskana została [illegible] z Warszawie. Była ona korzystna zarówno dla [illegible] dla Polski. Anglja przeraziła się, aby Polska nie [illegible] oderwała się z Rosją. Dlatego też Chamberlain pragnąc nie dopuścić do takiego kroku zgodził się w Paryżu wraz z Briandem na udzielenie Polsce miejsca w Radzie Ligi Narodów.

Wszelako we wszystkich zdolności Skrzyńskiego by nie wystarczyło, gdyby w pracy nie ułatwił rząd [illegible]. Polityka [illegible] nie przyniosła wielkich zysków Skrzyńskiemu, ile Czarneckiemu [illegible] Czarneckiowi ka Hahnysowi. Niefortunne [illegible] w sprawie projektu Hymansa pozwoliły Polsce odzyskać częściowo swą markę zagraniczą. Przeprowadzona, dzięki wysiłkom Galwanauskasa granica polsko-litewska, pozostawiająca Wilno po stronie polskiej, znacznie już poprawiła międzynarodową sytuację [illegible] bez pośrednio układy, rozpoczęte przez Czarneckiego w [illegible] a kontynuowane przez [illegible] w Lugano uczyniły że sprawa polsko-litewska stała domową sprawą obu krajów, na której nie powinno należeć innym państwom, a więc i Lidze Narodów.

Nie ruszywszy palcem w ciągu układów locarneńskich litewski minister spraw zagranicznych ks.Reinys i nadal nic nie przedsiębrał,gdy Polska zażądała dla siebie stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów.Przecież można było przy tej sposobności przypomnieć o wszystkich wyrządzonych Litwie przez Polskę krzywdach i protestować przeciwko żądaniu polskiemu, dowodząc,że Polska nie ma żadnego moralnego prawa wejścia do Rady,której postanowienia łamie /historja Żeligowskiego/ tembardziej,że sam Żeligowski wchodzi do gabinetu Skrzyńskiego,jako minister spraw wojskowych.Prasa angielska wspomniała o tych niemiłych dla Polski faktach,wykazując,że Polska była burzycielem Ligi Narodów i dlatego nie może pozyskać stałego miejsca w Radzie.Tak mówiła zagranica o krzywdzie litewskiej,lecz księżulek litewski Reinys zachowywał milczenie aż do końca.

Polska na wszelkie zarzuty,dotyczące jej stosunku z Litwą,może przeto odpowiedzieć,że niema żadnej krzywdy litewskiej, bo gdyby była,toby się Litwini sami ~~skarżyli~~ skarżyli.Polska rozpoczęła z Litwą bezpośrednie układy w Kopenhadze,gdzie jej delegaci po bratersku z Litwinami ucztowali.Układy te kontynuowała potem w Lugano i twierdzić przeto może,że po bratersku je niedługo zakończy.-

Milczenie rządu litewskiego w takim czasie było wszędzie interpretowane,jako zakończenie sporu polsko-litewskiego.I odwrotnie,gdyby litewski minister spraw zagranicznych w odpowiedni sposób zaprotestował,to protest obiegłby prasę w całej Europie.Wiele mówiłaby o nim Anglja,Niemcy, Skandynawja.Problem polsko-litewski stałby się międzynarodowym,gdyż w samej Lidze Narodów wszyscy ci,którzy nie chcą aby Polska uzyskała stałe miejsce w Radzie,a takich jest niemało wykorzystaliby protest litewski,jako argument przeciw Polsce.Ta ostatnia równieżby poczuła,że grabież Wilna odbija się w polityce międzynarodowej.-Niemcy znów byłyby zadowolone,że nie same jedne protestują przeciwko zamiarom polskim zwłaszcza,że protest litewski ułatwiłby im politykę.-

Jednem słowem,zachowywanie takim czasie milczenia równoznaczne jest z wykroczeniem przeciwko Litwie.Ks.Reinys jednak milczał i milcząc wyjechał do Genewy.Zagranicy trudno będzie odróżnić kogo on tam reprezentuje - Polskę czy Litwę Był już w Lidze Narodów precedens,kiedy przedstawiciel Litwy Galwanauskas nazwany został przedstawicielem polskim. Błąd ten dotyczy nietylko miana.Ministrowie litewscy świadomie,czy nieświadomie pomagają Polsce.Reinys posłusznie kroczy śladami Galwanauskasa i Czarneckisa.Kiedyż Litwa doczeka się ludzi,którzy interesów jej będą bronili?"

"T r i m i t a s" o m o ż l i w o ś c i w o j n y z P o l s k ą .- "Trimitas" N.10.Artykuł:"Polska grozi nam wojną".-

Streszczenie.-

Polacy zaczynają otwarcie grozić Litwie wojną.Pewne,bliskie Skrzyńskiemu pismo polskie,pisze,że Litwa ponosi odpowiedzialność za ewentualne nieprzyjęcie Polski do Rady Ligi Narodów i że w takim wypadku Polska na serjo przyjmie nieustanne zapewnienia Litwinów o stanie wojny między Polską a Litwą.-

Niemal cała prasa polska zrzuca na Litwę odpowiedzialność za ewentualne nieprzyjęcie Polski do Rady i rozpuszcza pogłoski o rzekomej mobilizacji na Litwie,o koncentracji szaulisów przy granicy i t.p.Wojenne pogróżki polskie znane zresztą Litwie od 7-miu lat,należy obecnie brać bardziej na serjo niż dotychczas.Polska przeżywa bowiem teraz ciężki kryzys wewnętrzny /spadek złotego,niezadowolenie wewnętrzne, bandytyzm i t.d./a przytem może ona nie otrzymać miejsca w Radzie.Wobec tylu bolączek rząd polski pragnąłby skierować rozjątrzenie ludności nazewnątrz.Stąd wypływa potrzeba wplątania się w jakąś awanturę wojenną.Najlepiej nadaje się do tego Litwa jako sąsiad słabszy.Tak więc polskie pogróżki wojenne mogą stać się rzeczywistością.-

Nie ruszywszy palcem w ciągu układów locarneńskich litewski minister spraw zagranicznych Reinys i nadal nic nie przedsiębrał, gdy Polska zażądała dla siebie stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów. Przecież można było przy tej sposobności przypomnieć o wszystkich wyrządzonych Litwie przez Polskę krzywdach i protestować przeciwko nadaniu polskiemu, dowodząc, że Polska nie ma żadnego moralnego prawa wejścia do Rady, której postanowienia [illegible] /Żeligowskiego/ tembardziej, że nam Żeligowski [illegible] Skrzyńskiego, jako minister spraw wojskowych [illegible] o tych niemiłych dla Polski [illegible] Ligi Narodów [illegible] w Radzie [illegible] [illegible] stałego miejsca w Radzie [illegible] litewskiej [illegible] dotychczas jej stosunku [illegible] odpowiedzieć, że nie ma żadnej krzywdy [illegible] gdyby się Litwini sami [illegible] Polska [illegible] z Litwą bezpośrednie układy w Kopenhadze, gdzie jej dalszy [illegible] z Litwinami zerwała. Układy te kontynuowała potem w Lugano i [illegible] przeto może, że po [illegible] je nieduzo zakończy.-

Milczenie rządu litewskiego w takim czasie było wszędzie interpretowane jako zakończenie sporu polsko-litewskiego i odwrotnie, gdyby litewski minister spraw zagranicznych w odpowiedni sposób zaprotestował, to protest obiegłby prasę w całej Europie. Wiele mówiłaby o nim świat. Niemcy, Skandynawja. Problem polsko-litewski stałby się międzynarodowym, gdyż w samej Lidze Narodów [illegible] aby Polska uzyskała stałe miejsce [illegible] niemało wykorzystaliby protest litewski [illegible] Polsce. Ta ostatnia również [illegible] się w polityce międzynarodowej [illegible] nej, że nie same jedne protestują przeciwko [illegible] zwłaszcza, że protest litewski [illegible]

Jednem słowem [illegible] milczenie równoznaczne jest z wykreśleniem problemu polsko-litewskiego [illegible] jednak milczał i milczeć [illegible] będzie odróżnić kogo on tam reprezentuje [illegible] był już w Lidze Narodów przedtem, kiedy [illegible] wy Galwanauskas nazwany został [illegible] Błąd ten dotyczy niestety [illegible] litewskie litewskie [illegible] dom, czy [illegible] Polsce [illegible] kroczy śladami Galwanauskasa i Czarneckiego [illegible] ka się ludzi, którzy interesów jej będą bronili?

"Trimitas" o możliwości wojny z Polską

"Trimitas" N.10. Artykuł: "Polska grozi nam wojnę".-

Streszczenie

Polacy zaczynają otwarcie grozić Litwie wojną. Pewne, bliskie Skrzyńskiemu pismo polskie, pisze, że Litwa ponosi odpowiedzialność za ewentualne a nieprzyjazne Polski do Ligi Narodów i że w takim wypadku grozić ma serjo przyjmie niezbędne zapewnienia Litwinów [illegible] wojny między Polską a Litwą.

[illegible] cała prasa polska [illegible] dzialność za ewentualne [illegible] Polski [illegible] ważnym, że [illegible] mobilizacji na Litwie o koncentracji szaulisów przy granicy [illegible] Wojenne pokroki polskie zresztą Litwie od [illegible] lat, należy [illegible] na serjo nią dotychczas. Polska przeżywa bowiem teraz kryzys wewnętrzny /upadek złotego, niezadowolenie wewnętrzne, bandytyzm i t.d./ a przytem może ona nie [illegible] Kalisz [illegible] polski [illegible] tych [illegible] ludności [illegible] wypływa potrzeba [illegible] w takąż awanturę wojenną. Najlepiej nadaje się do tego Litwa, jako ostatni słabszy. Tak więc polskie pogróżki wojenne mogą stąd się rozwinąć.-

"Lietuva" o decyzji Rady Ligi Narodów w sprawie incydentu Podgajskiego /Kiernowskiego/.-

"Lietuva".N.63 u d.19/III.Artykuł:"Incydent kiernowski w Lidze Narodów".Streszczenie.-

Liga Narodów poleciła zlikwidować incydent kiernowski /Podgajski/ trybem domowym.Pomimo tego wszakże,że wina polska /wtargnięcie na terytorjum litewskie/ była oczywista, przewodniczący Rady Ligi Narodów Scialoia po otrzymaniu ze strony polskiej i litewskiej zgoła sprzecznych ze sobą komunikatów,zamiast natychmiastowego polecenia wycofania się Polaków z okupowanego terytorjum,prosił jedynie owstrzymanie działań wojennych,zanim nie odbędzie się posiedzenie Rady w Genewie.Tym sposobem Polacy mieli pozostać na zajętem przez siebie terytorjum.Jak zwykle Litwa miała spokojnie patrzeć na to,jak Polacy zagarniają jej ziemię.W rezultacie incydent Kiernowski nie został wciągnięty na porządek dzienny Rady,a tylko przekazany do dalszej dyspozycji Scialoi,który tymczasem przestał być przewodniczącym Rady.Delegacja litewska poczyniła energiczne kroki,ażeby incydent został niezwłocznie rozpatrzony przez Radę.Wówczas Scialoia zaproponował obu delegacjom /polskiej i litewskiej/:1/aby zbrojne oddziały,które brały udział w incydencie kiernowskim cofnęły się na dawne stanowiska,zajmowane przed dniem 15.II.r.b. i 2/aby jeńcy zostali niezwłocznie zwróceni w najbliższym punkcie pogranicznym.-

P.Scialoia nie zadowolnił się powyższą propozycją i wyraził życzenie,aby podobne incydenty,tym razem bez wielkiego,zdaniem p.Scialoi znaczenia,nie powtarzały się na przyszłość i żeby obie strony spierające się ściśle utrzymywały przy linji demarkacyjnej stan,wytworzony od dnia 3 lutego 1923 r. /rezolucja Rady Ligi Narodów/.Dalej p.Scialoia zaopinjował,że podobne incedenty polsko-litewskie mają wogóle miejsce z tej przyczyny,że przeprowadzenie linji demarkacyjnej nie zostało dokonane przez Komisję Ligi Na miejscu,a tylko pozostawione do uznania obu stron spornych.Rada Ligi Narodów zadowolniła się wyznaczeniem miejscowości,któremi mają administrować Litwini i Polacy /rezolucja Rady z 3/II.1923 r./.

Litwa jak wiadomo,przeciwko powyższej rezolucji zaprotestowała,domagając się przeprowadzenia linji demarkacyjnej,zgodnej z układem suwalskim.W związku z protestem Litwy nie wyłoniła się żadna komisja dla przeprowadzenia linji demarkacyjnej i od tego czasu wytworzył się stan "faktów dokonanych" t.zn. granica polsko-litewska przechodzi obecnie przez środek dawnego pasa neutralnego.-

Delegacja litewska niezwłocznie odpowiedziała Scialoi,iż zgadza się na jego propozycję na mocy której ma być przywrócony status quo oraz zwróceni jeńcy.Co zaś do linji demarkacyjnej,to delegacja litewska przypomniała Scialoi cały szereg poprzednich oświadczeń litewskich,które dostatecznie charakteryzują stanowisko Litwy.-

Delegacja polska długi czas odpowiedzi nie udzielała,układając się widocznie ze Scialoią nawet co do poszczególnych wyrażeń,gdyż po kilku dniach Scialoia nadesłał delegacji litewskiej krótkie lecz bardzo charakterystyczne pismo,które miało być sprostowaniem błędów poprzedniego oświadczenia. Chodziło mianowicie o rzecz następującą:w swem poprzedniem oświadczeniu Scialoia użył wyrażenia:"linja demarkacyjna", Polacy zaś,jak wiadomo,z całej duszy pragną przekonać świat, że Konferencja Ambasadorów ustaliła nie żadną linję demarkacyjną, a tylko"granicę polską".W ten sposób stanowisko Scialoi stało się dwuznaczne: jako członek Rady winien on kierować się jej postanowieniami,które w sporze polsko-litewskim ustalają jedynie czasową linję demarkacyjną: znów jako Włoch reprezentujący państwo,które ręką swego ambasadora podpisało decyzję Konferencji Ambasadorów w sprawie granic Polski,Scialoia pragnąłby widzieć stałą "granicę polskę" nie zaś "linję

demarkacyjną".Wobec tej kolizji dwuch instytucyj międzynarodowych,Scialoia znalazł wyjście następujące:zamiast wyrażenia "linja demarkacyjna" prosi on zastosować wyrażenie "linja

Delegacja litewska zaznaczyła w odpowiedzi-że nie rozumie znaczenia tej poprawki,zwłaszcza,że Liga Narodów miała na myśli jedynie linję demarkacyjną,a zresztą rząd litewski przyjął oświadczenie Scialoi jedynie w pierwszej redakcji.-

Delegacja polska skorzystała jednak ze sprostowania Scialoi,rozdmuchując je do większych jeszcze rozmiarów. Delegacja polska również opowiedziała się za przyjęciem propozycyj Scialoi,wszelako zamiast o linji demarkacyjnej,czy wprost o linji,mówi ona o ustalonej przez Konferencję Ambasadorów "granicy polskiej" z 15/III.1923 r. Uważając granicę tę za ostateczną,śpieszy delegacja polska zapewnić Scialoię o gotowości do ustalenia jej na miejscu,drogą stworzenia mieszanej komisji polsko-litewskiej.Tak więc brzmiała odpowiedź polska na platoniczne oświadczenia Scialoi.W sprawie zaś incydentu Podgajskiego,odpowiedź polska wypadła całkiem nie platonicznie.Polacy twierdzą mianowicie,iż Litwini przekroczyli"granicę",poczem Polacy ustalili status quo i dlatego nie mają zamiaru wycofać się z lasu Podhajskiego.Skrzyński, w którego gabinecie znajduje się Żeligowski,nie może inaczej postąpić,nie może okazać mniej skomplikowanych zamiarów,niż jego minister,osławiony już ze swego międzynarodowego bandytyzmu.Pozatem delegacja polska żąda,aby Litwa uznała obecną okupację polską za stan normalny.Wreszcie jeńców litewskich ~~zwróc~~ zwróciła Polska wbrew zapewnieniom nie 11-go,a dopiero 14-go marca.-

Biedny Scialoia zaś ucieszył się,że cały incydent został jego staraniem tak pomyślnie zlikwidowany i nadesłał do delegacji litewskiej list z podziękowaniem za współpracę.- Zdaniem "Lietuvy" : "Istna operetka".-

Delegacja litewska jednak zamiast przyjęcia podziękowania,zażądała,ażeby cały incydent przedstawiony został niezwłocznie Radzie Ligi Narodów i żeby wyłoniona została odnośna komisja dla zbadania całej sprawy szczegółowo.-

Incydent kiernowski bynajmniej nie został zlikwidowany i to dzięki zwykłej argumentacji polskiej,że gdziekolwiek Polak na trzeźwo czy po pijanemu się wedrze,tam ma być jego odwieczna ojcowizna.-

"Jastrzębiom z Ligi Narodów - kończy wreszcie "Lietuva" - wypadnie zapewne przylecieć do tego kraju,w którym dotychczas porządku jak niema tak niema.Niewiadomo,czy Polsce w danym wypadku pomoże nawet ~~przyjęcie~~ do Rady Ligi Narodów".-

P o w t ó r n e u s i ł o w a n i e d e l e g a c j i l i t e w s k i e j p o s t a w i e n i a n a p o r z ą d e k d z i e n n y s e s j i R a d y L i g i s p r a w y P o d g a j s k i e j .- Komunikat PAT z Genewy z dn.18/III.1926.

Pomimo deklaracji sen.Scialoi,byłego prezesa poprzedniej Rady Ligi,że incydent graniczny polsko-litewski został uznany za zlikwidowany,Litwini chcąc za wszelką cenę doprowadzić sprawę do rozmiarów,których ona nie posiadała, zażądali notą z dnia dzisiejszego natychmiastowego wprowadzenia jej na obecną sesję Rady Ligi.-

Przewodniczący Rady Ishi przychylił się do tezy litewskiej i wniósł sprawę na dzisiejsze posiedzenie popołudnio we zapraszając do narad delegatów Polski i Litwy.-

Po odczytaniu sprawozdania o dotychczasowych krokach dyplomatycznych Litwy i Polski,przewodniczący Ishi postawił formalne pytanie,czy nie należy wstrzymać się z badaniem sprawy wobec otrzymanych przez niego zupełnie formalnych zapewnień ministra Sokala,że ze strony polskiej zachowano całkowicie układ,zawarty na skutek interwencji Scialoi.-

"demarkacyjna". Wobec tej kolizji dwuch instytucyj międzynaro-
dowych, Sowjeta znalazł wyjście następujące: zamiast wyraże-
nia "linja demarkacyjna" prosi on zastosować wyrażenie "linja [illegible]".

Delegacja litewska zaznaczyła w odpowiedzi, że nie rozumie znaczenia tej poprawki, zwłaszcza, że Liga Narodów miała na myśli jedynie linję demarkacyjną, a zresztą strona litewska przyjęła [illegible] Sowjeta jawnie w [illegible] redakcji.

Delegacja polska [illegible] jednak [illegible] Sowjeta, podkreślając [illegible] że do [illegible]. Delegacja polska również oświadcza [illegible] Sowjeta, [illegible] zamiast o linji [illegible] mówi [illegible] o [illegible] z dnia [illegible] 1923 r. [illegible] granicę [illegible] Sowjeta [illegible] do ustalenia [illegible] na miejscu, drogą [illegible] polsko-litewskiej [illegible] granica [illegible] polska [illegible] Sowjeta. W sprawie zaś [illegible] odpowiedź polska [illegible] całkiem nie [illegible] i że Litwini przekro[illegible] "granicę", [illegible] Polacy [illegible] i dlatego [illegible] się z [illegible] Podkreślić [illegible] że może inaczej [illegible] mieć [illegible] niż [illegible] już ze swego [illegible] bandy[illegible] aby Litwa [illegible] obecna [illegible] polska za [illegible] normalny. [illegible] jest [illegible] Polska [illegible] zapewnić [illegible] a dopiero [illegible] marną.

Nadawszy Sowjetu [illegible] się, że cały incydent został [illegible] tak [illegible] i nadesłał do [illegible] litewskiej [illegible] z podziękowaniem za współpracę [illegible] "Litwy" i "Piękna operetka".

Delegacja litewska jednak [illegible] przyjęcia podzie[illegible] kowania, zaznaczając, że cały incydent przed [illegible] został nie [illegible] Radzie Ligi Narodów i że [illegible] została odnoś[illegible] na [illegible] zbadania całej sprawy [illegible].

Incydent kiernowski [illegible] został zlikwido[illegible] [illegible] że [illegible] Polak na [illegible] ma być [illegible] ojcowizna.

"Jastrzębiom z Ligi Narodów - [illegible] "Litwa" - [illegible] do [illegible] w którym [illegible] porządku [illegible] nie ma [illegible] w danym wypadku pomoże [illegible] do Rady Ligi Narodów".

Powtórne usiłowanie odłożenia [illegible]

[illegible] Rady [illegible] sprawy

Podczas [illegible] - Komunikat PAT z Genewy z dn. 12/III.1926.

Podczas dzisiejszej sesji [illegible] przez [illegible] Rady Ligi [illegible] polsko-litewski [illegible] zlikwidowany [illegible] ka [illegible] nia [illegible] do rozmiarów, [illegible] ograniczała [illegible] z dnia [illegible] wprowadze[illegible] na obecną sesję Rady Ligi.

Przewodniczący Rady Ligi [illegible] do tego li[illegible] i wniósł sprawę na dzisiejsze posiedzenie popołudnio[illegible] do [illegible] delegatów Polski i Litwy.

Po [illegible] o dotychczasowych kro[illegible] dyplomatycznych Litwy i Polski, przewodniczący [illegible] po[illegible] formalne pytanie, [illegible] nie należy wstrzymać się z [illegible] sprawy wobec [illegible] niego zupełnie formal[illegible] zapewnień ministra [illegible] że ze strony polskiej [illegible] na całkowicie [illegible] na [illegible] [illegible].

Osobiście Ishi wypowiedział się przeciwko badaniu sprawy,uznając oświadczenie Polski za wystarczające.Następnie Ishi zwracał się kolejno do członków Rady z zapytaniem, czy akceptują proponowaną przez niego procedurę.-

Pierwszy potakująco wypowiedział się Chamberlain, następnie Paul Boncour, Quinones de Leon i Mello Franco.-

Wszyscy pozostali również przychylili się do stanowiska prezesa Rady.-

Wówczas zabrał głos delegat litewski Zaunius,wyrażając żal z powodu przyjętej przez Radę procedury,poczem zamierzał uzasadnić stanowisko litewskie.W tym momencie Ishi odebrał mu głos,wyjaśniając,że chodzi o kwestję procedury,a nie o badania istoty sprawy.Prezes Rady podziękował obu delegatom.-

W ten sposób została raz jeszcze stwierdzona bezzasadność pretensyj litewskich,których wniesienie na Radę, wywołało u wszystkich członków Rady wyraźne niezadowolenie.- Jeszcze raz więc próba litewska nadania sprawie nadmiernego znaczenia w celu szkodzenia Polsce spaliła na panewce, wywołując wręcz ujemne skutki dla stanowiska Litwy.-

N o t a l i t e w s k a d o p r z e w o d n i c z ą c e g o R a d y L i g i N a r o d ó w w s p r a w i e r o z s z e r z e n i a s k ł a d u R a d y ./Tekst dosłowny/.-

"Rytas" N.65.-

Do

J.E.Pana Prezesa Rady Ligi Narodów

w G e n e w i e .

Panie Prezesie.-

Kwestja rozszerzenia Rady Ligi Narodów,tak doniosła i brzemienna w skutkach,nie mogła nie zwrócić na siebie uwagi rządu litewskiego.-

Rząd litewski z troską i nie bez obawy śledzi ewolucję tego nowego problemu,zwłaszcza,że wyłonił się całkiem niedawno.Solidaryzując z obawami,wyrażonemi przez rządy niektórych państw,przeciwnych zbyt śpiesznemu i niedojrzałemu dostatecznie rozstrzygnięciu tak doniosłej kwestji,rząd litewski uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę członków Rady i Plenum na pewną kwestję tego problemu.Chodzi mianowicie o poparcie,z jakiem,jak się zdaje,spotkała prośba Polski /udzielenie jej stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów/ wśród niektórych członków Ligi.Wobec tego rząd litewski zmuszony jest do niezwłocznego sprecyzowania swej opinji w tej sprawie.-

Sposoby,do jakich uciekła się Polska przy zajmowaniu starej stolicy litewskiej zostały ostro,lecz całkiem sprawiedliwie przez Ligę Narodów ocenione.Dnia 14/X. 1920 roku prezes Rady Ligi Narodów ś.p.Leon Bourgeois,wyraził się do przedstawiciela Polski p.Paderewskiego jak następuje:"Zajęcie Wilna równa się złamaniu danych Radzie Ligi Narodów przyrzeczeń,to też niemożliwą jest rzeczą,aby Rada nie zwróciła się do rządu polskiego z zapytaniem,jakich pośpiesznych środków zamierza on jąć się,aby zapewnić wykonanie swych obietnic.".-

Rysująca się od samego początku słabość Ligi Narodów nie pozwala jej po dziś dzień wprowadzić w życie owe oficjalne potępienie /postępku polskiego/ i Polska mogła bezkarnie wykorzystywać swój akt przemocy.Pozatem rząd polski, który pierwotnie wyparł się gen.Zeligowskiego /obecnego ministra spraw wojskowych w gabinecie Skrzyńskiego/ nazywając go powstańcem,niedługo przyjął całą odpowiedzialność za czyn Żeligowskiego na siebie.-

Istotnie z książki b.ministra włoskiego ministra pełnomocnego w Warszawie p.Tommasiniego wynika,że dnia 6/XII.1922 r. marszałek Piłsudski oficjalnie oświadczył na zgromadzeniu ministrów pełnomocnych Stanów Zjednoczonych Ameryki Półn. Anglji,Francji i Włoch,że generał Żeligowski zajął Wilno na formalny rozkaz rządu /polskiego/ i że generał Żeligowski zawsze był wiernym żołnierzem,nigdy zaś powstańcem.-

Takie złamanie prawa międzynarodowego dało Polsce to co stało się przyczyną konfliktu polsko-litewskiego i dało jej jednocześnie możność wykazania wielkiej nieustępliwości w ciągu układów,które toczyły się w Lidze Narodów i zakończyły się fatalnem niepowodzeniem.-

Konferencja Ambasadorów pretendowała do ferowania wyroku w sprawie konfliktu polsko-litewskiego.- Odnośna uchwała konferencji Ambasadorów z 15/III.1923 r. przekracza zakres pełnomocnictw konferencji i sankcjonuje łamanie prawa międzynarodowego.To też wyroku Konferencji Ambasadorów nie może Litwa przyjąć wobec tego konflikt polsko-litewski,powodujący niepokoje w całej Europie Wschodniej wciąż jeszcze pozostaje nierozstrzygnięty.Sytuacja taka będzie trwała tak długo,zanim nie zostanie nie przywrócona nienaruszalność pogwałconego prawa międzynarodowego,gdyż konflikt polsko-litewski jest właśnie owocem jego pogwałcenia.Rada Ligi Narodów jest organem,na którym przedewszystkiem spoczywa obowiązek pełnienia świętej misji Ligi,baczenie,aby stosunki międzynarodowe oparte na sprawiedliwości i honorze były publicznie utrzymywane,wreszcie,żeby były "stanowczo wprowadzane w życie przepisy prawa międzynarodowego",co przewidziane jest we wstępie do Paktu,jako gwarancja pokoju i bezpieczeństwa.Ta rola stróża praworządności międzynarodowej,przypadając Radzie nie pozwala,zdaniem rządu litewskiego,na udzielenie Polsce miejsca w Radzie,zanim Polska nie przywróci złamanego prawa międzynarodowego.-

W trosce o utrzymanie prestigeu Ligi Narodów,którego podstawą jest zaufanie i największą wierność zasadom jej Paktu i w obawie,aby dla prestigeu tego nie wyłoniło się niebezpieczeństwo przez rozstrzygnięcie niedojrzałej i niesłusznej kwestji rozszerzenia Rady,rząd litewski pozwala sobie zwrócić uwagę Waszej Excelencji na wyłożone powyżej fakty,prosząc jednocześnie o łaskawe zakomunikowanie /ich/ członkom Rady.-

Racz Pan przyjąć i t.d...

/-/Prof.dr.M.Reinys.
Minister spr.zagranicznych.
pierwszy przedstawiciel Litwy
na nadzwyczajnem plenum Ligi
Narodów.-

/Daty wystawienia noty "Rytas" nie podaje.Przyp.Red.Biuletynu/.-

"Lietuvos Žinios" o odłożeniu sprawy rozszerzenia Rady Ligi Narodów.

"Lietuvos Žinios" N.64.z 19/III.r.b.

Działalność Ligi zawsze napotyka na największe trudności,gdy tylko wypadnie Lidze uzgodnić dwa sprzeczne stanowiska.O ile tylko obie strony uporczywie na swem stanowisku trwają,Liga Narodów jest bezsilna...Tak było ze sprawą wileńską,tak się też zdarzyło i obecnie z kwestją przyjęcia Niemiec do Ligi Narodów. Niemcy ponownie nie zostały przyjęte do Ligi i tym sposobem podpisany w Locarno pakt bezpieczeństwa został zawieszony jak i przed tem w powietrzu.Przyczyną zaś tego wszystkiego jest chęć Francji usadowienia przedstawiciela polskiego w Radzie Ligi Narodów.W danym wypadku istotnie się potwierdza opinja pewnego dyplomaty z wieku ubiegłego,że odbudowana Polska będzie źródłem międzynarodowych komplikacyj.Jednocześnie mocarstwa mogą z "owoców" obecnej sesji wiosennej Ligi wyciągnąć także wniosek,że "praktyka" Ligi Narodów w czasach demokratycznych winnaby bardziej odpowiadać zasadom tego demokratyzmu.-

II.ŻYCIE GOSPODARCZE. a/Stosunki z zagranicą.-

L i t e w s k i h a n d e l z a g r a n i c z n y z 1925 i 1924 roku.-

"Lietuva" N.53.z 8/III.Artykuł Vygandasa.-

Litewski handel zagraniczny przedstawiał się w 1924 i 1925 roku jak następuje:

Eksport litewski.-

	1925 r.		1924 r.	
	w tys.litów.	%%	w tys.litów	%%
Niemcy	123.118.7.	50.73.	114.664.0.	43.01
Anglja	58.607.3.	24.15.	74.465.7.	27.93
Łotwa	20.709.7.	8.53.	25.131.5.	9.43
Rosja	6.466.1.x/	2.66.		
Holandja	5.566.3.	2.29.	8.178.2.	3.07
Danja	4.299.1.	1.77.	4.966.1.	1.86
Ameryka	3.593.8.	1.48.	8.115.6.	3.04
Francja	3.248.3.	1.34.	4.167.0.	1.56
Włochy	2.634.4.	1.08.		
Belgja	2.461.2.	1.01.	2.780.7.	1.04
Czechosłowacja	2.422.4.	1.00.	10.394.1.	3.90
Szwecja	1.916.5.	0.79.	552.6.	0.21
Szwajcarja	277.4.	0.11.		
Estonja	240.8.	0.10.		
Inne kraje	7.028.7.	2.90.	13.160.1.	4.95
O g ó ł e m	242.714.	100.00.	266.583.6.	100.00

Import litewski

	1925 r.		1924 r.	
Niemcy	143.044.5.	56.61.	129.221.3.	62.57
Anglja	20.917.4.	8.28.	16.747.9.	8.11
Ameryka	18.110.8.	7.25.	9.880.9.	4.78
Czechosłowacja	13.849.1.	5.48.	8.913.8.	4.31
Łotwa	13.789.5.	5.46.	7.427.3.	3.60
Szwecja	8.876.3.	3.51.	7.393.3.	3.58
Holandja	4.802.2.	1.90.	4.806.6.	2.33
Rosja	4.113.8.	1.63.		
Francja	2.932.4.	1.16.	2.205.7.	1.07
Belgja	2.488.3.	0.98.	1.076.0.	0.52
Estonja	1.668.2.	0.66.		
Włochy	1.172.3.	0.46.		
Finlandja	1.106.1.	0.44.		
Danja	1.067.4.	0.42.	1.290.5.	0.62
Inne kraje	12.943.5.	5.12.	17.570.5.	8.51
O g ó ł e m :	252.702.8.	100.00.	206.533.8.	100.00

Co do wywozu to widzimy,iż na pierwszym miejscu stoi rynek niemiecki.Chociaż ogółem biorąc w roku 1925 wywieziono mniej niż w latach ubiegłych,jednakże do Niemiec wywieziono w tym roku więcej.

Do Anglji wywieziono znacznie mniej niż w latach poprzednich.-

Również do Łotwy oraz do wszystkich innych państw wywieziono mniej nietylko bezwzględnie,lecz i stosunkowo.Rynek niemiecki ściągnął w roku 1925 więcej niż połowę całego litewskiego eksportu.-

U w a g a : x/powinno być: 6.446.1.

Wszelako rynek niemiecki niedługo zapewne będzie w eksporcie litewskim dominował.Wprowadzona jesienią roku ubiegłego nowa taryfa celna mocno eksport litewski podcięła.Pozatem system zakazów,jaki Niemcy w ostatnich czasach zaczęły intensywnie stosować,również ogromnie utrudnia eksport do Niemiec.-

Czy potrafi eksport litewski znaleść sobie inne ujście po zmniejszeniu się rynku niemieckiego - oto pytanie,które budzi niepokój.Dzisiaj odczuwa się znaczną nadprodukcję we wszystkich gałęziach produkcji nie wyłączając nawet rolnictwa. Według obliczeń wytwarza się więcej niż przed wojną,zużywa się zaś mniej.Stąd też zaciekła walka o rynki...

Litwa o ile nie chce pozostać w tyle również winna w walce tej brać czynny udział.Rząd litewski opracował już plan ułatwienia eksportu krajowego.-

Co do importu, to tu Niemcy górują jeszcze bardziej Litwa wywiozła w roku bieżącym do Niemiec za 123 milj.,Niemcy zaś do Litwy za 143 milj.,to znaczy Niemcy wwieźli do Litwy o 20 miljonów więcej niż Litwa wywiozła do Niemiec.W porównaniu do roku ubiegłego widzimy,że eksport niemiecki do Litwy wzrósł o 14 miljonów.-

Wobec tego Niemcy zdawałoby się winny przychylniej traktatować eksport litewski,gdyż o ile Litwa korzysta z rynku niemieckiego,to Niemcy w większym jeszcze stopniu korzystają z rynku litewskiego.Zresztą Niemcy w czasie wojny światowej utraciły cały szereg wielkich rynków,jak np: Rosję,Anglję i t.d.i dotychczas ich w zupełności nie odzyskały.To też tembardziej cenić winne stosunki handlowe z sąsiadami.-

Rynek niemiecki dominuje również w eksporcie i imporcie innych państw,jak Rosja,Polska,Łotwa,Estonja,aczkolwiek nie w tak wysokim stopniu jak na Litwie.

Tak czy inaczej winna Litwa starać się rozszerzyć swój eksport na inne kraje także,gdyż zbyt wielka zależność od jednego rynku nie jest zdrowa ani pod względem ekonomicznym ani politycznym.-

b/Stosunki wewnętrzne.-

D z i a ł a l n o ś ć g o s p o d a r c z a "U k i n i n k u S a j u n g i" w j e j w ł a s n e m o ś w i e t l e - n i u .-

Prezes "Ukininku Sajungi" p.Mikszys złożył na zjeździe tej organizacji /23/II.r.b./ sprawozdanie z jej działalności.Podajemy je w streszczeniu.-

Praca kulturalna.-

"Ukinku Sajunga" z roku na rok stara się wykształcić większą liczbę agronomów zawodowych w kraju.W 1925 roku pracowało z ramienia "Uk.Sajungi 29 agronomów.Na przyszłość zamierza się na każdy powiat wyznaczyć specjalnego agronoma.Dla szerzenia wśród rolników oświaty "Uk.Sajunga" ma do rozporządzenia 28 instruktorów,który organizują kursy i wygłaszają odczyty.W 1926 r. instruktorów ma być znacznie więcej.W każdym powiecie oprócz agronoma będzie się znajdował kontroler-asystent dla kontrolowania jakości karmu dla bydła.-

W ciągu 1924 roku wygłoszono 324 odczyty,na które przybyło 10.544 słuchaczów,zaś w ciągu 1925 r.wygłoszono 788 odczytów,których słuchało 55.287 ludzi.-

Oczyszczanie zboża.-

W każdym powiecie znajduje się 117 tryjerów,76 młynków i 27 maszyn do degregacji maszyn.W r.b. w 57 punktach oczyszczono dla rolników 37 tys. centnarów zboża.-

Nasiona.-

Poza oczyszczaniem zboża "Uk.Sajunga" starała się dostarczyć nasion wyborowych.Tak więc dostarczono: 37 tys.kg. pszenicy,30.750 kg.żyta,186.475 kg.jęczmienia 409.916 kg.owsa, 1.250 kg.grochu i 13.600 kg. kartofli.Pozatem sprzedano 4.670 kg. nasion rozmaitych traw pastewnych.-

Len.-

W dwunastu powiatach znajduje się z inicjatywy "Uk. Sajungi" 30 punktów z 36 maszynami do oczyszczania lnu.Co się zaś tyczy eksportu lnu,to "Uk.Sajunga prowadzi w tej sprawie układy z Anglją,która obiecuje udzielić kredytów.-

Mleczarstwo i hodowla bydła.-

Zbożowa gospodarka na Litwie zaczyna przechodzić na mleczną i hodowlę bydła."Uk.Sajunga" rozpoczęła zakładanie mleczarń już w 1924 r. Akcja ta napotykała pierwotnie na silny sprzeciw rolników.Pozatem wszelako trudności pokonano.Do dnia 15 lutego r.b. stworzono 143 spółki przetworów mlecznych, zaś w ciągu 1925 roku powstały 102 mleczarnie,w których przerobiono 2.900.105 kg. mleka i uzyskano 95.048 kg.masła. W tym samym czasie sprzedano na rynku krajowym 22.769.2 kg. masła i na rynku zagranicznym 72.278.9 kg.

Co się tyczy hodowli bydła,to "Uk.Sajunga" zakłada odpowiednie kółka kontrolne które udzielają ludności porad.W związku z rozwijającą się hodowlą bydła powstała fabryka przetworów miesnych "Maistas" przy której mieszcza się lodownie-chłodnie,rzeźnia nierogacizny oraz urządzenia dla konserwowania mięsa, względnie jaj.- Budowa "Maistasa" pochłonęła w swoim czasie 11.400.000 lit. Właściciele fabryki bracia Wajłokajtisowie odstąpili ją niedawno Związkowi kooperatyw rolniczych i "Uk.Sajundze" za 7.400.000 litów,płatnych w ciagu 12 lat.-

Obrót pieniężny.-

Zyski "Uk.Sajungi wynosiły 643.413 lit.,straty - 598.149 litów,czysty zysk więc równał się 45.264 lit. Ogólny roczny bilans "Uk.Sajungi" wynosił dnia 31/XII.25 r. 5.042.286 litów.-

Polityka.-

Sprawy ekonomiczne mają częstokroć styczność z polityką,to też "Uk.Sajundze" wypadło zblokować się za pośrednictwem swych posłów w Sejmie z innemi popierającemi jej interesy partjami.Polityka "Uk.Sajungi normowana jest przez ekonomiczną sytuację kraju,idzie naprzód wraz z życiem.Temu też zapewne zawdzięcza "Uk.Sajunga" swe powodzenie.Niezależnie od tego winna "Ukininku Saj." skupić swe siły,aby pomimo ataków opozycji pozyskać podwójną ilość mandatów w przyszłym Sejmie.-

Handel.-

"Ukiniku Saj" obejmuje rynek wewnętrzny /krajowy/ i zagraniczny.W handlu wewnętrznym najpokaźniejsze miejsce zajmują dostawy wojskowe,więzienne i t.p.Dla wzmożenia tej akcji wybudowano skład na Aleksocie,w pobliżu elewatora.W ciągu 1925 roku skupiono produktów rolniczych 7.502.247 kg. na sumę 6.110.165.88 lit., skupiono i rozdano /na warunkach kredytu/ 36.700 cent. nasion na sumę 1.400.000 lit.Sprzedano rozmaitych maszyn rolniczych na sumę 1.496.052.60 litów,oraz maszyn mleczarskich na sumę 976.656.31 lit.Co do handlu zagranicznego,to Uk.Sajunga eksportowała nasiona,masło,gęsi,nierogaciznę i poczęści przędzę lnu.Nasiona eksportował głównie okręg Szawelski i Poniewieski.Ogółem za pośrednictwem Uk.Saj.eksportowano 30 tys.centn.nasion i 72.278,9 kg. masła/na sumę 728500 lit./Ogólny roczny obrót handlowy Uk.Sajungi wyraża się sumą 75.113.169.27 litów.

Nasiona.-

Poza oczyszczalni na zl... ...rczyć nasion wyborowych. Tak ...eńcy 30.750 kg. żyta, 156.475 ... 12.250 kg. grochu i 13.600 kg. kart... 4.770 kg. nasion ... traw ...

Len.-

W dwunastu ... się z inicjatywy "Uk. Satjungi" ... punktów z ... najważniejsze oczyszczania lnu. Co się zaś tyczy eksportu lnu, to "Uk. ..." prowadzi w tej sprawie układy z Anglją, która ...

Mleczarstwo i hodowla bydła.-

Hodowla ... przechodzić na ... zakładanie ... wotnie na sil... pokazano. Do ... 143 spółki ... mleczarskich ... powstały 102 mleczarnie, których prze... mleka i ... kg. masła, sprzedano na rynku kra... 759,2 kg. zagranicznym 72.278,5 kg.

Przy hodowli bydła, to "Uk. ..." zakłada kontrolne ... udzielić porad. W związku z roz... się no... fabryka przetworów mięsnych ... się lodownie-chłodnie, rzeźnie ... ja dla konserwowania mięsa, ... pochłonęła w swoim czasie 11.400.000 lit. ... fabryki braci Wajłokajtisowie odstąpili ją ... związkowi kooperatyw rolniczych i "Uk. Satjungos" za 7.400.000 litów, płatnych w ciągu 12 lat.-

Obrót pieniężny.-

Zyski "Uk. Satjungi" wyniosły 643.413 lit., straty - 598.149 litów, czyli zysk więc równa się 45.264 lit. Obroty roczny ... "Uk. Satjungi" wynosił dnia 31/XII.35 r. 5.0... litów.-

Polityka.-

Sprawy ekonomiczne mają częstokroć styczność z polityka, to też "Uk. Satjunga" wpadła wkrótce się za pośrednictwem swych posłów w Sejmie z innemi popierającemi jej interesy partjami. Polityka "Uk. Satjungi" normowana jest przez ekonomiczną sytuację kraju, idzie naprzód wraz z życiem. Temu też zapewne zawdzięcza "Uk. Satjunga" swe powodzenie. Niezależnie od ... winna "Ukininku Saj." skupić swe siły ... mimo ataków opozycji pozyskać podwójną ilość mandatów ... Sejmie.-

Handel.-

"Ukininku Saj." obejmuje ... zewnętrzny. W handlu wewnętrz... wojskowe, miejskie ... ano skład na Alek... skupiono produktów ... 3.86 lit., skupiono ... cent. nasion na su... rolniczych ... na sumę 276.... Satjunga eksportowała ... przędzę lnu, ... niewiecki. Ogółem ... centn. nasion i ... roczny obrót handl... 115.162,27 litów.

Działalność Związku Litewskich Kooperatyw Rolniczych.-

"Lietuvos Ukis" N.2 /41/. z lutego r.b.Streszczenie.

W chwili obecnej dokoła Związku Litewskich Kooperatyw Rolniczych skupiły się 344 poszczególne organizacje: towarzystwa rolnicze i ich związki,towarzystwa poprawy rasy bydła i koni,kółka kontroli nad pomieszczeniami dla bydła, ogólne mleczarnie oraz związek polepszania nasion na Litwie. Do wszystkich tych organizacyj wchodzi ogółem przeszło 14 tysięcy członków.Związek Litewskich Kooperatyw Rolniczych rozpoczął swą działalność od czerwca 1923 roku

Ilość specjalistów zawodowców.-

Związek wraz ze Zw.Koop.Roln. "Gamintojas" /Producent/w Szawlach zatrudnia 112 specjalistów: 19 agronomów,4 instruktorów hodowli bydła,4 instruktorów produkcji serów, i masła,2 monterów mleczarni,51 mleczarzy,18 kontrol-asystentów,3 specjalistów od jaj i ptactwa, 4 specjalistów od przędzy i siemienia lnu, 1 specjalistę od nasion zbożowych i ogrodowizn,2 ogrodników, i 4 buchalterów instruktorów.- Wszyscy specjaliści posiadają swe rejony pracy przeważnie przy znajdujących się w miastach powiatowych towarzystwach rolniczych.-

Kolportaż literatury rolniczej.-

Od 1923 r. do 15/VII.1925 r. wydano 53 numery specjalnego pisma rolniczego "Lietuvos Dirva" /Zagon litewski/ i rozkolportowano 110 tys.egzemplarzy tegoż pisma.- Pozatem wydano 3 książki i rozpowszechniono 5127 broszur i ulotek o treści rolniczej.Wobec tego,że od lipca 1925 r.M-stwo Rolnictwa zaczęło wydawać bezpłatne,specjalnie dla rolników prz przeznaczone pismo "Ukiniko Patarejas" /Poradnik Gospodarski "Lietuvos Dirva" od 15 lipca tegoż roku przestała wychodzić.

Odczyty,porady,wycieczki,wystawy lokalne.-

Fachowy personel związku wygłosił w ciągu ubiegłego sezonu zimowego cały szereg odczytów /ogółem 700 godzin/ na temat rozmaitych gałęzi rolnictwa.Pozatem Związek za pośrednictwem swych fachowców,udziela rolnikom porad w zakresie rolnictwa,hodowli bydła,produkcji karmu dla bydła i t.d. organizuje wycieczki rolników do wzorowych gospodarstw,szkół gospodarskich,mleczarń,na wystawy rolnicze w Kownie i zagranicą /zwłaszcza w Łotwie/,a wreszcie uczestniczy w organizowaniu rejonowych wystaw lokalnych.Szczególnie urozmaiconą i wskutek trudności komunikacji uciążliwą jest działalność agronomów.-Śledzą oni za pracami istniejących już towarzystw i mleczarń,organizują nowe,doglądają punktów oczyszczania zboża,międlenia lnu i łączenia bydła,suszarni owoców, pośredniczą w nabywaniu przez rolników wyborowych nasion, bydła i t.d.Wielu rolników zwraca się również do agronomów w sprawach leczenia bydła,budowy budynków i meljoracji gruntów.-

Kursa rolnicze.-

Pierwsze kursa rolnicze,mające na celu wyszkolenie personelu nauczycielskiego dla prowadzenia klas rolniczych przy szkołach elementarnych ~~zaorg~~ zorganizowane zostały w 1923 r. w Kownie i Datnowie.Kursy subsydjowane były przez Ministerstwo Rolnictwa i M-stwo Oświaty.Na kursa uczęszczało 80 osób.Kursa istniały w ciągu 4-ch miesięcy,po ukończeniu zaś została zorganizowana dwutygodniowa wycieczka do Czechosłowacji.-W 1924 r. w dzierżawionym przez Związek dworze Gruzdzie /pow.Szawelski/ zorganizowane zostały dzięki subsydjom ~~xxxxxxxx~~ M-stwa Rolnictwa pierwsze 5-miesięczne kursa dla mleczarzy i kontrol-asystentów.-

Wobec braku specjalistów do prowadzenia kursów mleczarstwa i kontro-asystentów,Związek pomagą odbywającym studja rolnicze,a to przez wyznaczanie sybsydjów i pożyczek.Subsydjów /4652,5 lit./ udzielono w ciągu 1924 - 1925 roku 8 osobom i pożyczek / 1475 lit./ 4 osobom.-

Szkoły.-

W tymże dworze Gruździe Związek utrzymuje od 1923 roku niższą szkołę rolniczą.Kurs szkoły dwuletni.W 1923-1924 uczniów było 11, w 1924-25 - 24, i w 1925-26 - 55.W ostatnim roku szkołę prowadzi się w takim kierunku,ażeby mogła ona stać się szkołą mleczarstwa i hodowli bydła,a to w celu częściowego przynajmniej zaradzenia brakowi fachowców w kraju.Szkoła znalazła dla siebie w Gruździach odpowiednie warunki /dostatecznie obszerny lokal,mleczarnia parowa,dobre budynki i bydło/.-

Wystawy rolnicze.-

Pierwsza większa wystawa rolnicza została zorganizowana w 1922 r. w Kownie i odtąd co roku się powtarzała. Poniższa tabelka zilustruje znaczenie tych wystaw.-

	1922 r.	1923 r.	1924 r.	1925 r.
Ogółem brało udział firm	112.	180.	14I.	168.
litewskich.........	7I	8I.	88.	106.
zagranicznych......	4I.	96.	53.	68.
państw obcych......	5.	14.	11.	13.
wystawę zwiedziło osób...............	46.057.	58.000.	69.000.	57.023.
wycieczkowiczów....	12.040.	8.806.	45.000.	30.000.
eksponaty:				
a.konie...........	-	72.	120.	90.
b.bydło...........	-	107.	156.	73.
c.nierogacizna....	-	39.	35.	47.
d.owce i kozy.....	-	30.	2I.	-
e.gniazda ptasie.		-	60.	39.
Ogólny obrót.......		500.000.	200.000.	1500.000.

Zaznaczyć należy,że Litwa uczestniczyła i będzie uczestniczyć w wystawach:londyńskiej,sztokholmskiej i praskiej.-

Punkty oczyszczania zboża.-

Wobec braku odpowiednich maszyn urządzenia punktów jest bardzo prymitywne.Dozór nad punktami oczyszczania zboża spoczywa w rękach poszczególnych towarzystw /rolniczych./.-

Dostarczanie nasion.-

Wobec zwyrodnienia nasion krajowych,zastąpienie ich nowemi,wyborowemi nasionami jest koniecznym warunkiem podniesienia urodzajów.W zakresie tym rozwija na Litwie pożyteczną działalność Związek Producentów Nasion "Sekla" /Nasienie/.Pomimo tego jednak wobec wielkiego zapotrzebowania krajowego / w związku z nieurodzajem z 1924 r./ wypadło importować nasiona z zagranicy.-

Punkty obróbki lnu.-

Wobec zakorzenionego wśród znacznego odłamu rolników litewskich zwyczaju uprawy lnu i wobec nagłego zdrobnie-

nia gospodarstw,należy się spodziewać dla eksportu lnu wielkiej przyszłości zwłaszcza,że obecnie konjuktury są ku temu pomyślne:wystarczająca ilość rąk roboczych i wysokie stosunkowo ceny na len.W ciągu zimy założono 10 punktów obróbki lnu.-

Suszarnie owoców.-

Wobec obfitości owoców krajowych i braku większego rynku zbytu,mnóstwo ich się marnuje.Suszarnie dadzą możliwość konserwowania owoców i konsumcji ich w stanie suszonym.Ogółem założono 9 suszarni.Zaczną one funkcjonować w bieżącym sezonie.-

Hodowla ptactwa.-

W 1923 roku założono w Kiejdanach rasową ptaszarnię z inkubatorami.Utrzymuje się ogółem 137 kur 5-ciu odmian.W 1924 roku dostarczono ludności 432 kurcząt rasowych i 1153 rasowe jaja,zaś w 1925 r. - 499 kurcząt i 2331 jaj rasowych.

Pozatem założono przy ptaszarni sad owocowy oraz szkółkę drzew dekoracyjnych,która corocznie /zaczynając od 1927 roku/ będzie w stanie dostarczyć conajmniej 20 tysięcy drzewek owocowych.-

Bydło rasowe.-

Import rasowego bydła ze Szwecji rozpoczął się w 1923 r. i przedstawia się jak następuje:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
Ogierów	21.	73.	72.
klaczy	41.	243.	152.
byków	19.	23.	-
krów	88.	43.	-
wieprzów	6.	8.	-
baranów	5.	11.	-
owiec	11.	21.	-

Importowano z Kłajpedy :

	1924 r.
Ogierów	2.
klaczy	4.
byków	3.
krów	65.
owiec	18.
baranów	1.

Nabyto na wystawach:

	1923 r.	1924 r.
ogierów	1.	2.
byków	8.	7.

Powstały związki hodowców bydła holenderskiego,fiń-skiego i krajowego.Najczynniejszym jest narazie związek hodowców bydła rasy holenderskiej.-

	1923 r.	1924 r.	1925 r
Związek liczył członków	35.	41.	49.
Wciągnięto do głównej księgi:			
a.byków	33.	20.	25.
b.krów	373.	174.	166.
c.byków regestr.	14.	30.	16.
d.krów - księga pomocn.	74.	67.	93.
Ogółem przyjęto do ksiąg próbnych	493.	291.	300.

ni[illegible] gospodarstw. należy się spodziewać dla eksportu lnu wielkiej przyszłości, zwłaszcza, że obecnie [illegible] są ku temu pomyślne warunki, wystarczająca ilość rąk do uprawy i wysokie stosunkowo ceny na len. W ciągu zimy założono 10 punktów obróbki lnu.

Suszarnie owoców.

Wobec obfitości owoców krajowych i braku większego rynku zbytu, mnóstwo ich się marnuje. Suszarnie dadzą możliwość konserwowania owoców i konsumcji ich w stanie suszonym. Obecnie założono 9 suszarni. Zaczną one funkcjonować w bieżącym sezonie.

Hodowla ptactwa.

W 1923 roku założono w Kiejdanach rasowe ptaszarnie z inkubatorami. Utrzymuje się ogółem 137 kur 5-ciu odmian. W 1924 roku dostarczono ludności 432 kurcząt rasowych i 1153 rasowe jaja, zaś w 1925 r. 499 kurcząt i 2331 jaj rasowych.

Później założono przy ptaszarni sad owocowy oraz szkółkę drzew dekoracyjnych, która corocznie /zaczynając od 1926 roku/ będzie w stanie dostarczyć conajmniej 20 tysięcy drzewek owocowych.

Bydło rasowe.

Import rasowego bydła ze Szwecji rozpoczął się w 1923 r. i przedstawia się jak następuje:

	1923	1924 r.	1925 r.
Ogierów	21.	73.	72.
Klaczy	41.	243.	152.
byków	19.	23.	–
krów	88.	43.	–
wieprzów	6.	8.	–
baranów	[illegible]	11.	–
owiec	11.	21.	–

Importowano z Kłajpedy:

	1924 r.
Ogierów	2.
klaczy	4.
byków	3.
krów	65.
owiec	18.
baranów	1.

Nabyto na wystawach:

	1923 r.	1924 r.
ogierów	1.	
byków	6.	7.

Powstały związki hodowców bydła holenderskiego. Ilość członków [illegible] krajowego. Najcenniejszym jest [illegible] związek hodowców bydła rasy holenderskiej.

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
Związek liczy członków	35.	41.	49.
Wciągnięto do księgi głównej:			
a. byków	33.	20.	29.
b. krów	173.	174.	169.
c. byków	14.	[illegible]	15.
d. krów	74.	67.	53.
Ogółem przyjęto do ksiąg	293.	291.	300.

Obok wspomnianych związków hodowców bydła powstał Centralny Związek Kontroli Bydła,który w przyszłości posiadać będzie ogromne znaczenie dla hodowli bydła.Rozwój tego Związku przedstawia się jak następuje:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
Ogółem kółek	6.	10.	17.
Członków	46.	90.	179.
Krów kontrolowanych........	1170.	1768.	2494.

Otrzymano przeciętnie od jednej krowy rocznie:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
mleka	2.190 kg.	2.086 kg.	rok niezakończony.-.
tłuszczu w %..........	3,47	3,53.	"
" " kilogr........	76,3 kg.	73,6 kg.	"
najlepsza krowa dała mleka....................	4.709.kg.	4.753 kg.	" "
najgorsza krowa dała mleka....................	907 "	337 "	

Za przykładem Związków hodowli bydła,powstało również T-wo Hodowli Koni Rasowych na Litwie.-

Mleczarstwo.-

Powstało spółek przetworów mlecznych:

	1923 r.	1924 r.	1925 r./do 1/IX
czynnych mleczarń......	6.	39.	48
a.ręcznych.........	5.	13.	27
b.parowych.........		23.	36

Zamierza się oprócz tego założyć 3 mleczarnie parowe i 8 ręcznych.-

	Eksport zagranicę.	Sprzedano na rynku wewnętrznym:
1923 r o k	w kilogramach.	
masła	520.	1.560.
serów.	-	3.170.
1924 r o k.		
masła	25.000.x/	21.000.
serów	12.000.	27.000.
1925 r o k / do 1/IX/		
masła	102.000.	46.000.
serów	35.000.	33.000.

U w a g a : x/powinno być : 25.000.

W 1925 r. /do 1/IX/ przetworzono ogółem 3.920.000 kg mleka, w 1924 r. - 1.420.000 kg. w 1923 r. - 83.300 kg.-

W 1926 r. zamierza się założyć 25 mleczarń parowych i 25 - recznych.Ogółem zamierza się w 1926 r. przetworzyć około 20 miljonów kg. mleka.Produktywność mleczarń walczyć musi z trudnościami w postaci braku środków obrotowych i złych dróg.-

Pozatem Związek Litewskich kooperatyw rolniczych pośredniczy w handlu potrzebnymi dla rolników produktami,a w pierwszym rzędzie w imporcie nawozów sztucznych.Przy dostarczaniu nawozów sztucznych udziielał Związek rolnikom kredytu od 6-ciu do 9-ciu miesięcy.Kolportaż nawozów sztucznych przedstawia się jak następuje:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
a/			
nawozy fosforowe /w podwójnych centnarach/	94.975.	125.692.	159.850.
nawozy potasowe	-	12.108.	16.384.
" azotowe	-	441.	742.

Z chwilą,gdy Związek zajął się importem i dostarczaniem nawozów sztucznych,ceny na te ostatnie spadły blisko o 25% .-

b/rozmaitych nasion traw pastewnych dostarczono w 1923 r. - 155 kg. w 1924 r. 15.814 kg; w 1925 r. - 11.605 kg.-

c/nasion buraków pastewnych,marchwi i rzepy dostarczono w 1923 r. - 250 kg; w 1924 r. - 5.870 kg; w 1925 r. - 3.003 kg.

d/skontentrowanego karmu dla bydła zakupiono za pośrednictwem Związku w 1923 r. - 0 kg. w 1924 r. - 69.602 kg; w 1925 r. 98.500 kg.-

e/rozmaitych maszyn rolniczych,narzędzi i rekwizytorów mleczarskich dostarczono:

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /do 1/IX/
młócarek do zboża i koniczyny	-	70	55
kosiarek,żniwiarek i grabiarek	-	87	118
bron,pługów,widlni i etc.	-	895	491
separatorów...............	-	292	305
naczyń do mleka i innych rekwizytów...............	-	702	1713

f/skupiono od rolników produktów spożywczych i karmu dla bydła na rynek wewnętrzny: w 1923 r. - 1.606 tonn; w 1924 r. - 5.069 tonn, w 1925 r. / do 1/IX/ - 2.743 tonn.-

g/eksportowano za pośrednictwem "Gamintojasa":

		1923 r.	1924 r.	1925 r. /do 1/IX./
rozmaitych zbóż	tonn..	2.736.	578.	541.
nasion	"	-	346.	85.
przędzy lnu	"	304.	326.	213.
jaj	skrzyń	399.	1844.	1935.

h/skupiono na rynku miejscowym tłuszczów i karmu dla bydła: tłuszczów: w 1923 r. 0 .- w 1924 r. 51 ton, w 1925 r./do 1/IX/ 128 tonn. siana i koniczyny w 1923 r. - 147 tonn,w 1924 r. - 1689 tonn, w 1925 r. - 1500 tonn.-.

Pozatem zarówno Zarząd Związku Litewskich Kooperatyw Rolniczych,jak też Zarząd "Gamintojasa" poświęcił w 1923-25 r. dużo czasu i pracy na budowę elewatorów i na inne sprawy,związane z rozwojem i normowaniem eksportu produktów rolniczych.-

W 1925 r. /do 1/IX/ przerobiono ogółem 34.939.[illegible] kg mleka, w 1924 r. - 21.420.000 kg., w 1923 r. - [illegible] kg. W 1926 r. zamierza się założyć [illegible] mleczarń parowych i [illegible] ręcznych. Oprócz tego zamierza się w 1926 r. [illegible] obrotowych i [illegible] około 20 milionów kg. mleka. Produktywność mleczarń walczyć musi z trudnościami w postaci braku środków obrotowych [illegible].

Poza tem Związek [illegible] potrzebnych rolnikom [illegible] w handlu pośrednim [illegible] w pierwszym rzędzie [illegible] nawozów sztucznych. Przy dostarczaniu [illegible] udzielał Związek rolnikom kredytu od 6-ciu do 9-ciu miesięcy. Import [illegible] nawozów sztucznych przedstawia się jak następuje:

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
a/nawozy fosforowe /w pudach/	94.975	125.692	159.650
nawozy azotowe	-	12.153	16.384
[illegible] potasowe	-	441	942

Ostatnio [illegible] zajęli się importem i dostarczaniem nawozów sztucznych, ceny na te ostatnie spadły blisko o 25 %.

b/rozmaitych nasion traw pastewnych dostarczono w 1923 r. - 155 kg., w 1924 r. - 15.814 kg., w 1925 r. - 11.606 kg.

c/nasion buraków pastewnych, marchwi i rzepy dostarczono w 1923 r. - 280 kg., w 1924 r. - 5.870 kg., w 1925 r. - 3.003 kg.

d/[illegible] karmu dla bydła zakupiono za pośrednictwem [illegible] w 1923 r. - 0 kg., w 1924 r. - 69.602 kg., w 1925 r. - [illegible] kg.

e/rozmaitych maszyn rolniczych, narzędzi i rekwizytorów mleczarskich dostarczono:

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /do 1/IX/
młócarek do zbóż i koniczyny	-	70	55
kosiarek, żniwiarek i grabiarek	-	70	118
bron, pługów, [illegible] i etc.	-	595	491
separatorów	-	[illegible]	305
naczyń do mleka i innych rekwizytów	-	[illegible]	1713

f/zakupiono od rolników produktów zbożowych i karmu dla bydła na rynek wewnętrzny: w 1923 r. - 1.606 tonn; w 1924 r. - 5.065 tonn, w 1925 r. /do 1/IX/ - 2.743 tonn.

g/eksportowano za pośrednictwem "Lietukisa":

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /do 1/IX/
rozmaitych zbóż	tonn. 2.236	578	[illegible]
[illegible]		346	[illegible]
[illegible] lnu	304	326	213
[illegible]	399	1844	[illegible]

h/zakupiono na rynku wewnętrznym tłuszczów i karmu dla bydła: tłuszczów: w 1923 r. - [illegible], w 1924 r. 51 tonn, w 1925 r. /do 1/IX/ 126 tonn. siana i koniczyny w 1923 r. - 147 tonn, w 1924 r. - 1685 tonn, w 1925 r. - [illegible].

Poza tem [illegible] Litewskich Kooperatyw Rolniczych [illegible] poświęcili w 1923-25 r. [illegible] i na inne sprawy, związane z rozwojem i normowaniem eksportu produktów rolniczych.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE

Zapytanie posłanki Purenasowej /soc. dem/ w kwestji wychodźtwa do Brazylji.-

"Dzień Kowieński".Nr.60.z dnia 7/III.-

Niedawno bezrobotni byli wywożeni z Litwy do Francji.Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie uczyniło nic,by zapewnić byt wywiezionym do obcego kraju robotnikom.W ostatnich czasach rozmaici agenci namawiają niezamożną ludność do wychodźtwa do Brazylji.Wyjechało już z górą 1000 osób,zapisanych jeszcze więcej niż dwa tysiące i zapisy trwają w dalszym ciągu.Pierwszeństwo mają ludzie żonaci i posiadający dzieci,jako tacy,którymhłatwiej jest wyzyskać.Agenci biur emigracyjnych obiecują wieść wychodźców za "darmo".O warunkach w jakich trzeba będzie pracować nie mówią nic.Wychodźca nie posiada żadnych gwarancyj,że po przyjeździe do Brazylji nie znajdzie się w położeniu bezsilnego niewolnika i nie będzie nieludzko wyzyskiwany przez swych "dobroczyńców".Męczarnie jadących rozpoczynają się jeszcze tu w Litwie,gdzie tygodniami stoi się w instytucjach rzadowych,czekając na rozmaite dokumenty.-

Ma się rozumieć,że wstrzymywanie od wyjazdu,podczas gdy ci ludzie mrą tu w Litwie z głodu,albo giną,nie mogąc znieść nędzy,byłoby bezcelowem.Natomiast winno być ułatwione samo wychodźtwo i M.S.W. musi się zatroszczyć,by robotnicy wychodzcy nie znaleźli się w położeniu niewolników.-

Gorączka emigracyjna w Litwie.-

"Dzień Kowieński" N.56. z 12/III.Streszczenie.-

Jesteśmy świadkami goraczki emigracyjnej Litwy do Brazylji.W wigilję Bożego Narodzenia wyjechało tam najwięcej bezrobotnych.W drugiej partji,która wyjechała niedawno,26 lutego,obok bezrobotnych,dużo było dworskich parobków,nowoosiedleńców,a nawet gospodarzy,którzy posprzedawali swoją ziemię wraz z dobytkiem.Obecnie przygotowuje się do wyjazdu nowa partja,w skład której wchodzą obok wspomnianej wyżej kategorji emigrantów kilka większych gospodarzy,a z nich jeden,który po wojnie przyjechał z Ameryki,nabył 30 morgów I klasy ziemi,zabudował się i wreszcie uznał,że tu w Litwie,niema widoków na poprawę warunków gospodarczych i że znosić biedę /"vargsti"/ niema najmniejszego sensu - lepiej wrócić tam,gdzie ludzie żyją dostatnio.Wogóle wielu przybyłych do Litwy przed kilku laty Amerykanów po rozejrzeniu się w miejscowych stosunkach z powrotem wrócili do swej przybranej ojczyzny.-

Zdawałoby się,że dworscy parobcy,którzy ustawą robotniczą mają zabezpieczony dostatni byt /37 cent.zboża,2 krowy,kilka owiec i trzody chlewnej,około morga uprawnej ziemi, ogrody,opał,pomoc lekarska,12 wolnych i więcej dni etc/ pod opiekuńczemi skrzydłami władzy,będa zadowoleni ze swego losu, tymczasem okazuje się,że nie czując pewnego gruntu pod nogami z racji przewidywanej parcelacji reszty dworów,wolą jechać tam,gdzie jak powiadają"chleb na drzewach rośnie", po który wystarczy tylko ręką sięgnąć,niż tu na ten chleb cały rok pracować.-

Patrząc na ten rozbudzony pęd do emigracji,gdy ludzie bez żalu porzucają oswobodzony z wiekowej niewoli kraj ojczysty,rodzi się pytanie,czemu się to dzieje,gdzie leży źródło tego smutnego zjawiska.-

Przyczynę tego autor widzi w złym stanie ekonomicznym kraju,spowodowanym przez nieumiejętnie z zapoznaniem wszelkich postulatów gospodarczych przeprowadzoną reforma rolną.-

Zamiast pójść śladami Europy Zachodniej,w której rozwój techniki powojennej postawił rolnictwo pod względem

technicznym na niezmiernie wysokim poziomie - w Litwie dla względów politycznych zniszczyło się bezmyślnie najbardziej kulturalne gospodarstwa,tych co ofiarowywali się prowadzić "wzorowe i kulturalne" gospodarstwa zmusiło się do wyjazdu z kraju.-

Rozbite kulturalne objektv na części,oddane w ręce nieumiejętne,bez pomocy finansowej - obecnie się zapuszczają- dawniejsze dworskie narzędzia na gruntach ciężkich wymagających głębokiej orki zamienia się płytkiemi drapaczami.Okrojone środki nie są w stanie utrzymać obszernych zabudowań - wszystko idzie ku ruinie.-

Rząd,chcąc zewnętrznie dorównać państwom,organizowanym lat setki - masę pieniędzy wydaje na rozmaite inwestycje,stacje radjowe i t.p. a na podniesienie produkcji krajowej ich niema.-

Kraj par excellanse rolniczy - rządzony jest nie przez najświatlejszych rolników,a grupkę spekulantów politycznych i ignorantów,którzy przez ruinę kraju dochodzą do bogactw i zaszczytów.W tem leży przyczyna upadku ekonomicznego kraju i zastraszającej ucieczki z niego często dzielnych ~~xxxxx~~ elementów.-

P e r s p e k t y w y   w y b o r c z e .- /większość rządząca. ludowcy,socjaliści,narodowcy,litewska partja gospodarcza,mniejszości/.- "Dzień Kowieński" z dn.9/III w artykule "Przewidywania" podkreślając na wstępie trudność stawiania horoskopów tam,gdzie w grę wchodzi mętna często psychologja mas wyborczych,pisze,że w ogólnych zarysach jednak pewnikiem wydaje się:

przedewszystkiem,że trzy partje obecnie rządzącego bloku chrzdem. w nowych wyborach już nie zdobędą tej absolutnej większości,jaką rozporządzają dzisiaj w Sejmie.-

Trząsawisko nędzy,w jakiem grzęźnie kraj na skutek kompletnej ruiny gospodarczej na roli,masowego bezrobocia, zaniku handlu i przemysłu:zaostrzenie walk partyjnych i wzniecenie antagonizmów narodowościowych;rozwielmożnienie korupcji i przekupstwa wśród tych,co zdają się zapominać,iż stoją u steru,nie zaś u żłobu;podkopanie moralnego autorytetu kościoła i wiary katolickiej przez frymaczenie jej ideałami dla celów osobistych lub partyjnych;wreszcie wieczne muchy w nosie i dąsy zagranicą "avec tout le monde",według określenia Hymansa w Lidze Narodów i smutne,a niebezpieczne osamotnienie na arenie międzynarodowej - oto spuścizna po 3-letnich rządach chrześcjańskiej demokracji.-

Ten długi czarny różaniec nasi niefortunni politycy w sutannach winniby publicznie ze skruchą przebierać,uderzając za każdym razem kornie w piersi: Mea maxima cupla...Nastaje bowiem chwila,gdy odpowiedzialność,która dotąd służyła im jako piękna szata do udrapowania własnej nieudolności w rządzeniu krajem,staje się rachunkiem,który naraz trzeba opłacić Czem zaś opłacą go zbankrutowani "krikszczioni"? - Co najmniej a niewątpliwie całkowita utratą zaufania nadal.

Odtąd mogą oni liczyć na poparcie tylko gastki urzędników,głosujących na własnych pryncypałów,główmie zaś - na swoją jedyną pociechę,wypróbowaną wierną gwardję,na te wszystkie Marysie,Anusie,Agnieszki i t.d. dla których klęska bezrobocie i brak pieniędzy,i wzajemne swary i kompromitacje dyplomatów - wszystko to są kary za nasze ciężkie grzechy,które możemy odkupić... głosując na swego proboszcza.Agitacja wyborcza,hałaśliwa z ambony,a intymna przy konfesjonale,wydaje się być dzisiaj skuteczną bodaj tylko wśród tłumu białych chusteczek,dla którego nakaz księdza jest niemal objawieniem Opatrzności,a który w numerku "krikszczionów" widzi palec Boży.

Jednak same tylko białe chusteczki i paski tercjarek nie wystarczą,by osłonić sromotną klęskę chrz.demokracji i zapewnić jej nowy tryumf.-

Klęska jednak chrz.demokratów nie oznacza,oczywiście,kapitalnego zwycięstwa głównych ich rywalów - ludowców, którzy nie cieszą się zbyt wielką popularnością w kraju przedewszystkiem być może,z racji swych przekonań bezwyznaniowych a wręcz wrogiego stosunku do kościoła katolickiego.Zresztą i ostatnie wybory municypalne,które zawsze są w pewnej mierze sprawdzianem nastrojów wyborczych ludności,nie wykazały bynajmniej zwiększenia wpływów ludowców.W wielu miejscowościach /Kowno,Szawle/ wybitny sukces jak wiadomo, przypadł wówczas socjaldemokratom.Z możliwością więc pewnego przyrostu ich głosów,dalekiego naturalnie,od absolutnej większości,należy liczyć się i podczas majowych wyborów do Sejmu.A to tembardziej,iż znakomicie agitować będzie na rzecz socjalistycznej lewicy ciężkie bezrobocie i coraz bardziej szczękająca zębami z powodu ogólnego kryzysu niedola ludu miejskiego i wiejskiego.-

Minimalne szanse wreszcie posiadają pozostałe litewskie partje opozycyjne,nie mające w obecnym sejmie swych rzeczników,jak np. grupa prof.Woldemarasa i Smetony /narodowcy/,niedawno założona Litewska Partja Gospodarcza z ekstudowcem pos. Skipitisem i inne drobniejsze.-Zwolennicy narodowców "generałów bez armji" jak ich niedawno trafnie ochrzczono,rekrutują się prawie wyłącznie wśród cieniutkiej jak pajęczyna warstwy litewskiej inteligencji miejskiej: masa wiejska czyli 85% ludności,mało zna "tautininków" i jest obojętna co do kierunku swego ekprezydenta.-

Na znikome też powodzenie mogą liczyć ugrupowania świeżo powstałe o niezbyt wyraźnej jeszcze fizjonomji politycznej w rodzaju wzmiankowanej partji Gospodarczej.To też nic dziwnego jeśli rola ich sprowadzi się jedynie chyba do zmniejszenia szansów walnego zwycięstwa innych partyj przez przeciągnięcie na swoją stronę pewnej ilości głosów.-

Sądzimy więc,iż majowy vox populi nie da upragnionej większości ani doszczętnie skompromitowanemu obozowi klerykalnemu ani znów partjom pozostałym.-

Ostrożny,nieufny,podejrzliwy umysł przeciętnego wyborcy - chłopa litewskiego,zbity z tropu, stanął dzisiaj na rozdrożu wobec problematu: na kogo głosować?..Rozczarowany w dotychczasowych rządcach nie widzi on jednocześnie nikogo innego,w czyje pewne ręce mógłby złożyć w zaufaniu dalsze losy kraju.Stąd ta przewidywana różnolitość przyszłej Izby poselskiej,którą nadto jaskrawo podkreśli wejście nowej grupy posłów kłajpedzkich.-

W takich okolicznościach rola niewątpliwie wzmocnionej liczebnie reprezentacji mniejszości narodowych może okazać się wyjątkowo doniosłą.W ukształtowaniu stosunków na terenie parlamentarnym mogą one stać się tym przysłowiowym "języczkiem u wagi",który przechyli szalę w tę lub w inną stronę, wywierając decydujący wpływ na wyłonienie przyszłej większości.-

Posiedzenia Sejmu.-

P o s i e d z e n i e z 12 m a r c a.Na początku posiedzenia ministrowie udzielają odpowiedzi na zapytania zgłoszone przez posłów opozycji i przedstawicieli mniejszości narodowych.Tak więc występuje minister oświaty Jokantas z odpowiedzią na zapytanie pos.Rumpla w sprawie samowoli jakiej dopuściła się nauczycielka polskiej szkoły początkowej w Kiejdanach,minister spraw wewnętrznych Endziułajtis w sprawie zakazu wwozu podręczników i książek polskich do Litwy. /wystąpienia te oraz repliki posłów podajemy w dziale IV Biuletynu. Przyp.Red./.Następnie przystąpiono do rozważania zwróconej przez Prezydenta Republiki ustawy likwidacyjnej w sprawie umów,zastrzeżeń i obciążeń ziemi wywłaszczonej na cele reformy rolnej.Przeciwko ustawie wypowiada się pos.Lutyk /fr.polska/ stwierdzając,że jest ona niejasna i nadaje zbyt wiele praw ministrowi rolnictwa.Minister rolnictwa Krupaviczius oświadcza się za ustawą. W głosowaniu ustawa zostaje odrzucona.-

wiał pos.Tiunajtis.-/Chrz.Dem./.- /"dzień Kowieńs

Ustawę o wyższych szkołach rolniczych referuje pos.Kasa-
darbo fed./
Pos.Bielinis /soc.dem./ wypowiada się przeciwko §§ 3 i 12

Ustawę o wyższych szkołach rolniczych referuje pos.Kasakajtis /darbo fed./

Pos.Bielinis /soc.dem./ wypowiada się przeciwko §§ 3 i 12 ustawy,żądają w szkołach tych koedukacji oraz skasowania egzaminów dla absolwentów.-Po przemówieniu pos.Galdikasowej /chrz.dem./ występujacej przeciwko koedukacji,ustawę przyjęto w I i II czat.,na czem posiedzenie zostało zamknięte.- /Dz.Kow.N.58/

P o s i e d z e n i e   z   16   m a r c a .- Po wysłuchaniu sprawozdania komisji Redakcyjnej,zreferowanego przez pos.Kasakajtissa /darbo fed./ i krótkiej dyskusji,Sejm uchwalił w III czytaniu zmianę ustawy w sprawie sprzedaży detalicznej napojów wyskokowych.-Na mocy tej ustawy między innemi sprzedaż wódki w klubach zostaje wzbroniona.-

W dalszym ciągu po rozpatrzeniu na posiedzeniu zamkniętem projektu ustawy o kontygensie rekruta na r.1926 oraz po uchwaleniu bez dyskusji w III czyt. ustawy o Kontroli Państwa,obradowano nad ustawą o uporządkowaniu ziemi w obrębie miast i miasteczek,lub też w I strefie od nich położonej,a należącej do państwa,lub rządzonej na prawach czynszu i dzierżawy.-

Ustawę referował pos.Joczys /darbo fed./.Przyjęto ją w I i II czytaniu w całości.-

Dalej rozpatrywano projekt ustawy o wyższych szkołach technicznych.Referuje pos.Galdikasowa /chrz.dem./,która wyjaśnia,iż celem założenia tych szkół jest przygotowanie większej ilości technicznego personelu.W toku obrąd przyjęto kilka poprawek,między in.poprawkę,na mocy której osoby,które ukończyły średni zakład naukowy z językiem nielitewskim nie mają prawa wstąpienia do wyższej szkoły technicznej.Ustawa została przyjęta w pierwszem czytaniu.-

W końcu przyjęto prawie bez dyskusji ustawę w sprawie zmiany i uzupełnienia statutu medycznego /I i II czyt./ustawę o Najwyższym Urzędzie Asekuracyjnym /II czyt./ oraz projekt ustawy teatru Państwowego /II czyt./,na czem posiedzenie zamknięto.- /Dz.Kow.N.6I./

P o s i e d z e n i e   z   d n i a   17   m a r c a .- "Krikszczionie" chcą przed zakończeniem sesji przyjąć szereg ustaw potrzebnych dla agitacji wyborczej,dlatego więc wyznaczono posiedzenie na środę,chociaż posiedzenia odbywają się tylko we wtorki i piątki.Ławy poselskie świecą pustkami.Brak referentów paru ustaw,nieobecność na początku posiedzenia ministrów.- Obecni posłowie zdradzają minimum zainteresowania.Wszyscy zajęci wyborami.Niektórzy podpisują na miejscu deklaracje o zgodzie na kandydowanie do przyszłego Sejmu.Publiczności prawie niema.-

W I i II czytaniu uchwala się bez dyskusji ustawa likwidacyjna w sprawie zobowiązań ciążacych na wywłaszczonych ziemiach,następnie odrzucona zostaje poprawka do ustawy o reformie rolnej zwrócona przez Prezydenta Republiki.Uchwala się też kilka ustaw drobnej wagi.Z kolei rozpatruje się wniesioną przez socjaldemokratów ustawę o zakazie nocnej pracy w piekarniach.- "Krikszczionie" oświadczają,że mają jej do zarzucenia jedynie to,iż została wniesiona przez socjaldemokratów.W głosowaniu głosami socjaldemokratów i darbo federacji /17/ przeciwko Ukininku Saj. i chrześć.dem. /1[illegible]/ ustawa została w pierwszem czytaniu przyjęta.W drugiem czytaniu przyjęto ją z licznymi poprawkami. Następnie posłanka Purenasowa /soc.dem./ popiera nagłość interpelacji w sprawie gimnazjum Wiłkomierskiego,które stało się "kramem partyjnym krikszczioniów".W głosowaniu interpelację odrzucono.Następnie odrzuconą zostaje interpelacja ludowców do ministra spraw wewnętrznych w sprawie zakazu urządzania zebrań w lokalach samorządowych,a także interpelacje pos.Kwieski w sprawie Kiejdańskiego Seminarjum Nauczycielskiego.Pos.Kwieska w mowie swej poddaje ostrej krytyce politykę Ministerstwa Oświaty przeciwko przyjęciu wy przemawiał pos.Tiunajtis.-/Chrz.Dem./.- /"dzień Kowieński" N.6I, 62/

Ustawę o wywłaszczeniach w [illegible] rolniczych referuje pos.Kaszkiętis /Ukr.Ch.ład./.

Pos.Pieniński /soc.dem./ wypowiada się przeciw tej ustawy, żądając w [illegible] koalicji przekazania [illegible] ministrów dla [illegible]. Po przemówieniu pos. [illegible] /Wyzw./ [illegible] ustawę przyjęto w I i II czyt., na czem posiedzenie zostało zamknięte.- /Dz.Kow.N.58/

Posiedzenie z 16 marca.- Po wysłuchaniu sprawozdania Komisji Nadzwyczajnej referowanego przez pos. [illegible] sa /Narod.Ch.d./ i [illegible] Sejm uchwalił w III czyt. [illegible] zmianę ustawy w sprawie sprzedaży detalicznej [illegible] wysokoprocentowych. Na mocy tej ustawy między innemi sprzedaż [illegible] klubach została wzbroniona.-

W dalszym ciągu po rozpatrzeniu na posiedzeniu [illegible] tem projektu ustawy o kasach [illegible] referata na r.1926 [illegible] uchwaleniu bez dyskusji w III czyt. ustawy o Komisji [illegible] dowano nad ustawą o uporządkowaniu ziemi w obrębie miast i miasteczek [illegible] od nich położonych, a należącej do państwa, lub rządzonej na prawach [illegible] i dzierżawy.-

Ustawę referował pos. [illegible] /Narod.Ch.d./. Przyjęto ją w I i II czytaniu w całości.-

Dalej rozpatrywano projekt ustawy o wyższych szkołach technicznych. Referuje pos. [illegible] /Chrz.dem./, która wyjaśnia, iż celem założenia tych szkół jest przygotowanie większej ilości technicznego personelu [illegible] przyjęto kilka poprawek, między innemi poprawkę, na mocy której osoby, które ukończyły średni zakład naukowy z językiem [illegible] mają prawo wstępu do wyższej szkoły technicznej. Ustawa została przyjęta w pierwszem czytaniu.-

W końcu przyjęto prawie bez dyskusji ustawę w sprawie zmiany i uzupełnienia statutu [illegible] /w I i II czyt./, ustawę o Najwyższym Urzędzie [illegible] /II czyt./ oraz projekt ustawy [illegible] teatru Państwowego /II czyt./, na czem posiedzenie zamknięto.- /Dz.Kow.N.61./

Posiedzenie z dnia 17 marca.-

"Kryksszozionie" chce przed zakończeniem sesji przyjąć szereg ustaw potrzebnych dla [illegible] wyborczej, dlatego więc wyznacza posiedzenie na środę, chociaż posiedzenia odbywają się tylko we wtorki i piątki. Ławy poselskie świecą pustkami. Brak referentów paru ustaw, nieobecnych na początku posiedzenia ministrów. Obecni posłowie zdradzają minimum zainteresowania. Wszyscy zajęci wyborami. Niektórzy podpisują na miejscu [illegible] dzie na kandydowanie do przyszłego Sejmu. Publiczności prawie niema.-

W I i II czytaniu uchwala się bez dyskusji ustawę [illegible] w sprawie [illegible] na wywłaszczonych [illegible]. Następnie odrzucona zostaje poprawka do ustawy o [illegible], która zwrócona przez Prezydenta Republiki. Uchwala się też kilka ustaw drobnej wagi. Z kolei rozpatruje się wniesioną przez socjaldemokratów ustawę o zakazie nocnej pracy w piekarniach. "Kryksszozionie" oświadczają, że mają [illegible] jedynie [illegible] została wniesiona przez socjaldemokratów. W głosowaniu [illegible] socjaldemokratów i [illegible] federacji [illegible] przeciwko [illegible] i chrześc.dem. [illegible] ustawa została w pierwszem czytaniu [illegible]. Następnie posłanka [illegible] [illegible] w sprawie [illegible] partyjnym [illegible] interpelacje [illegible] zakazu [illegible] interpelacje [illegible] nauczycielskie [illegible] polityki [illegible] Ministerstwa Oświaty [illegible] /Dz.Kow. N.62/

IV - V. ŻYCIE POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

B i l a n s e p o l s k i c h o r g a n i z a c y j e k o n o m i c z n y c h .-

"Dzień Kowieński" N. 55. z dn. 11/III. 1926 r.-

Stan rachunków
Kowieńskiego Polskiego Banku Drobnego Kredytu
na 1-go marca 1926 r.

Stan czynny:

Kasa i rachunki w Bankach	Lt.	64.847.86.
Pożyczki i "On call"	"	551.931.35.
Korespondenci	"	12.914.06.
Inwentarz i organiz.	"	8.500.81.
Różne aktywa i inkaso	"	19.659. -
Wydatki bieżące	"	11.417.53.
B i l a n s :	Lt.	669.270.61.

Stan bierny:

Kapitał udziałowy /589 czł/ i zapasowy	Lt.	70.056.22.
Wkłady i lokaty	"	418.338.40.
Pożyczki Banku i redyskonto.	"	139.800. -
Różne pasywa	"	18.365.89.
Procenty operacyjne	"	22.710.10.
B i l a n s :	Lt.	669.270.61.

x x
x

B i l a n s
w dniu 31 grudnia 1925 r.
Pierwszego Litewskiego Towarzystwa Rolnego
Wzajemnych Ubezpieczeń.

Aktywa:

Kasa	2.372.49.
Rachunki bieżące w bankach	32.582.21.
Papiery %%	9.280.00.
Inwentarz.	5.132.28.
Debitorzy.	16.634.51.
Wydatki A/C 1926 r.	19.047.71.
Sumy przejściowe	1.424.90.
Sumy zwrotne	1.040.48.
Weksle gwarancyjne członków Zarządu.	17.500.00.
	105.014.58.

Sumy był. Kow. T-wa Roln. Wzaj. Ubezp. pozost. w Rosji i podane do wycofania:

a/w papier. %% na sumę	Rb.C.	278.911.00 x/
b/w gotówce " "	"	25.767.01
R a z e m	Rb.C.	298.678.01

U w a g a : Winno być x/ 272.911.00.

Pasywa:

Kapitał zapasowy			42.836.25.
Fundusz dywidendowy			2.092.32.
Fundusz rezerwowy na pokrycie strat paź.nieopł. w 1925 r.			7.634.00.
Rezerwa premji na r.1926			25.986.44.
Podatek państwowy:			
a/ zebrano	9.160.84.		
b/ Zwrócono na mocy skasowanej polisy	16.24.	9.144.60.	
c/ zwrócono do Kasy Państw.		9.144.60.	
Podatek stemplowy:			
a/ zebrano		1.257.83.	
b/ wpłac.do Kasy Państw.		1.257.83.	
Kredytorzy			443.08.
Sumy przejściowe			528.72.
Sumy zwrotne			119.44.
Zabezpieczenie weksli gwaranc.członk.Zarządu.			17.500.00.
Zysk			7.874.33.
			105.014.58.

Na moca §§ 49 i 50 statutu T-wa Walne Zebranie Członków w dniu 26 lutego 1926 roku uchwaliło:

Z czystego zysku w kwocie	7.874.33.
pokryć saldo b.ajenta A.Stefanowicza.	175.08.
pozostałą sumę	7.699.25

podzielić następująco:

a/ dopisać do kapitału zapasowego	3.849.63.
b/ odnieść na fundusz dywidendowy	3.849.62.

Wypłacić 10% dywidendy na 1925 rok.

ZARZĄD.

Zjazd przedstawicieli rosyjskiej mniejszości narodowej Litwy.- Rozłam i możliwość dwuch list rosyjskich do Sejmu.-

"Echo Kowieńskie" i "Dzień Kowieński" z 13/III.-

W Republice Litewskiej Rosjan obecnie jest około 55 tysięcy.W tej liczbie staroobrzędowców 32 tysiące i koło 23 tysięcy prawosławnych.Staroobrzędowcy skupieni są przeważnie w powiatach:Jeziorskim i Rakiskim.Staroobrzędowcy są zjednoczeni w 54 parafjach.prawosławni w 20.-

We środę 10 marca w Kownie na Zielonej Górze o godz. 2 pp.został otwarty zjazd "Związku demokratycznego obywateli Litwy narodowości rosyjskiej",w którym wzięli udział delegaci poszczególnych parafji prawosławnych i staroobrzędowych ze wszystkich stron kraju w liczbie 90 /59 od staroobrzędowców, do których też należy pos.Jerin i 31 od prawosławnych/.-

x

Sprawozdanie poselskie.-

Do Prezydjum Zjazdu powołani zostali:Kaganchowski, Chochłow./Jezirosy/.i Kopteszczenko /Kowno/.-

Po ukonstytuowaniu się Prezydjum i wysłaniu powital

Pasywa:

Kapitał zapasowy	42.536.25.
Fundusz dywidendowy	2.092.67.
Fundusz rezerwowy na pokrycie strat pasywnego [illegible]	
w 1925 roku	7.553.09.
Rezerwa podatku państwowego 1925	25.868.47.
Podatek gruntowy:	
a/ zebrano . . . . 9.150.64.	
b/ zwrócono na pomoc [illegible] wanej policy . . . . 15.24.	9.144.60.
c/ zwrócono do Kasy Państw.	9.144.60.
Podatek [illegible]:	
Podatek kapitałowy:	
a/ zebrano	1.257.83.
b/ wpłac. do Kasy Państw.	1.257.83.
[illegible]	443.06.
Kredytorzy	532.72.
Sumy przechodnie	117.44.
Sumy zwrócone	500.00.
Zabezpieczenie weksli gwarantowanych członków Zarządu	7.674.33.
Zysk	
	105.014.58.

Na mocy § 49 i 50 statutu Walne Zebranie Członków w dniu 28 lutego 1926 roku uchwaliło:

Z czystego zysku w kwocie	7.674.33.
pokryć saldo b. agenta A. Stefanowicza . . .	175.08.
pozostałą sumę	7.499.25
podzielić następująco:	
a/ dopłacić do funduszu zapasowego	3.849.63.
b/ odnieść na fundusz dywidendowy	3.649.62.

Wypłacić 10% dywidendy za 1925 rok.

ZARZĄD.

Zjazd przedstawicieli rosyjskiej mniejszości narodowej Litwy. - Rozłam i możliwość dwuch list rosyjskich do Sejmu.-

"Echo Kowieńskie" i "Dzień Kowieński" z 13/III.-

W Republice Litewskiej Rosjan obecnie jest około 55 tysięcy. W tej liczbie staroobrzędowców 32 tysiące i koło 23 tysięcy prawosławnych. Staroobrzędowcy skupieni są przeważnie w powiatach: Jeziorosskim i Rakiskim. Staroobrzędowcy mają [illegible] w 34 parafiach, prawosławni w 20.-

We środę 10 marca w Kownie na Zielonej Górze o godz. 2 po. został otwarty Zjazd "Związku [illegible] obywateli Litwy narodowości rosyjskiej" [illegible] wzięli udział delegaci [illegible] prawosławnej, w którym [illegible] staroobrzędowych [illegible] przedstawicieli kraju w [illegible] staroobrzędowców [illegible] prawosławnych.-

Sprawozdanie polskie.-

Do Prezydium [illegible] zgłosili się [illegible] Kałpaki, Jeż, Ochocki [illegible] wyjaśniu powitał

Po ukonstytuowaniu się [illegible]

nych depesz do Prezydenta Republiki,Prezesa Ministrów i Marszałka Sejmu,ze sprawozdaniem ze swej działalności w Sejmie wystąpił pos.Jerin.Uzasadniając swe wyłamanie się z solidarności mniejszościowej w Sejmie i przystąpienie do bloku chrz demokracji zaznaczył on,iż podczas,gdy w swoim czasie rozważano w Sejmie poprawkę do ustawy o reformie rolnej w sprawie zwrotu ziemi byłym kolonistom rosyjskim,lewica litewska ten projekt nie poparła wcale,część zaś posłów mniejszościowych nie przybyła na posiedzenie.Wniosek upadł i rozgoryczony pos. Jerin zwrócił odtąd wszystkie swe nadzieje na rządzącą więkxx szość.-

Obecnie zaś na 1500 rosyjskich reemigrantów rolników z Rosji,którzy zgłosili się o zwrot ich własności ziemskie zaledwie 50 podań nie zostało uwzględnionych.W r.1924 na potrzeby rosyjskiej ludności nie było wyasygnowane ani grosza, w r.1925 około 13.500 litów,w roku zaś 1926 dzięki energicznej interwencji posła Jerina wyasygnowano górą 80.000 litów z czego na potrzeby staroobrzędowców 32.960 litów,dla prawosławnych 48.000 litów.-

Audytorjum jednak zareagowało na te wywody poselskie mniej powściągliwe.Wśród tłumnie zgromadzonej publiczności raz po raz dawało się słyszeć niezbyt pochlebne epitety i uwagi w rodzaju:"Bezczelnie łże" /"Nachalno wriot"/.Ostatecznie po sprawozdaniu wywiązała się dyskusja,w toku której wygasające obecnie posłowanie p.Jerina poddano szorstkiej krytyce.Szczególnie ostro występowała młodsza część uczestników zjazdu.Wyrzucano mu,iż przez przejście do "Ukininku Sajungi" wyłamał się z solidarnego grona mniejszości narodowych; potępiano jego politykę,na skutek której mniejszość rosyjska Litwy nie figurowała w tak doniosłych wystąpieniach międzynarodowych,jak zjazdy w Genewie i Rydze,depesza gratulacyjna do mniejszości w Estonji i t.d. wytknięto mux słabe zainteresowanie sprawami swych wyborców.Jeden wreszcie z mówców posunął się tak dalece w swych oskarżeniach,iż oświadczyłmwprost bez ogródek,że kto wystawił w zeszłych wyborach jego kandydaturę na posła do Sejmu,jest wrogiem narodu rosyjskiego i państwowości litewskiej.-

W sprawie tej ostatecznie zgłoszono trzy uchwały: jedna,odwołująca pos.Jerina natychmiast z Sejmu za działalność na szkodę dla mniejszości wogóle,a mniejszości rosyjskiej w szczególności; w drugiej zaś wyrażono mu zaufanie i podziękę. Obie te uchwały w głosowaniu upadły,natomiast przyjęto trzeci,pośredni wniosek Prezydjum,głoszący,iż zjazd z ubolewaniem stwierdza,że działalność posła rosyjskiegowx w Sejmie w kwestji agrarnej,szkolnej i kościelnej nie dała pożądanych owoców.

Sprawozdanie komitetu wykonawczego związku.

W dalszym ciągu nastąpiło sprawozdanie komitetu wykonawczego Związku z tymże pos.Jerinem,jako prezesem.Stan finansowy Związku jest zły,członkowie nie opłacają składek,rok zamknięte ze znacznym deficytem.I znów ożywione debaty,znów krytyka.Brak środków,oznacza brak zaufania do związku ze strony szerokich warstw ludności rosyjskiej.-

Sprawa wyborów do Sejmu.-

Z kolei pod obrady wchodzi najciekawszy punkt porządku dziennego - sprawa wyborów do Sejmu.W dyskusji bierze udział długi szereg mówców.P.F Jefremow wskazując na sytuację mniejszości rosyjskiej w Łotwie i Estonji,podkreśla,iż mniejszość ta w Litwie jest upośledzona.Dla 9 tys. dzieci w wieku szkolnym, na 55 tysięcy ludności rosyjskiej istnieje tylko 6 szkół.Opinja publiczna,prasa,jest tego zdania,iż winna temu polityka pos.Jerina.P.Gomolicki sadzi,że kierunek posła rosyjskiego w Sejmie winien być niezależnym i stać po za nawiasem walk partyj litewskich.P.Prozorow podkreśla,że dotąd w Sejmie nie było posła rosyjskiego.P.Jefremow uważa,iż przy wyborach bezwzględnie należy iść razem z mniejszościami narodowemi,nie angażując się jednocześnie co do dalszej polityki w przyszłym Sejmie.-

Delegaci okręgu Jezioroskiego,w którym lista rosyjska miała dotąd największą ilość głosów,oświadczyli wreszcie, że nie będą głosowali na listę związku,o ile będzie figurował na niej p.Jerin.Zdaniem delegatów jezioroskich wybrać trzeba takiego człowieka,któryby,jeżeli już nic nie robił,to przynajmniej choć nie milczał,czekając tylko mrugnięcia Draugelisa, aby za jego przykładem posłusznie podnieść rękę.Dominującem wreszcie żądaniem była znajomość przez kandydata języka litewskiego / p.Jerin,jak wiadomo,litewskiego nie posiada/.-

W wyniku głosowania,jakie nastąpiło na listę kandydatów najwięcej głosów otrzymali pp.Jerin /40/ i Prozorow /36/,którzy zatem będą stali na czele listy wyborczej Związku.

W dalszym ciągu poruszono sprawę blokowania się, przyczem wyjaśniło się,jakoby mniejszości narodowe,ku którym ciąży p.Prozorow,nie zechcą zawierać bloku z listą,na czele której będzie stał p.Jerin; natomiast "Ukininku Sajunga",która usilnie zachwala p.Jerin,nie weźmie pod swe opiekuńcze skrzydła listy rosyjskiej,skoro na niej będzie figurował p.Prozorow. Ostatecznie przyjęto wniosek pos.Jerina,by sprawę blokowania się przekazać Komitetowi Wykonawczemu,przyczem wnioskodawca oświadczył,iż "Ukininku Sajunga" gwarantuje rosjanom dwa mandaty przy istnieniu jednej listy rosyjskiej i jeden /jemu,Jerinowi/ w razie możliwego rozłamu.-

Wreszcie podano do wiadomości oświadczenie grupy członków zjazdu,iż nie zgadzają się z jego uchwałą w sprawie wyborów i wystąpią z własną listą.Natem Zjazd o godz.10 wiecz. wobec upłynięcia terminu pozwolenia,nie wyczerpawszy porządku dziennego zamknięto.-

x

W sprawie wspomnianej odrębnej listy rosyjskiej poinformowano nas,iż wystawił ją radykalny odłam Związku.Inicjatorzy listy liczą na poparcie szerokich warstw włościan i robotników,wśród których nazwisko Jerina jest nadzwyczajnie niepopularne.Przy wyborach zamierzają oni przystąpić do ewentualnego bloku mniejszości narodowych.-

O d p o w i e d z i m i n i s t r ó w J o k a n t a s a i E n d z i u ł a j t i s a w s p r a w i e s t o s u n k ó w p a n u j ą c y c h w p o l s k i e j s z k o l e w K i e j d a n a c h i z a k a z u w w o ż e n i a p o l s k i c h k s i ą ż e k d o L i t w y .- "Dzień Kowieński.N.58.

Na posiedzeniu Sejmu w dniu 12 marca z odpowiedzią na interpelację posła fr.polskiej Rumpla w sprawie stosunków panujących w polskiej szkole w Kiejdanach występuje minister oświaty p.Jokantas Tłumaczy on,iż jeśli chodzi o niedojście do skutku zebrania rodziców o czem wspomina w swem zapytaniu pos.Rumpel,to za pierwszym razem nie odbyło się ono dla braku quorum,za drugim zaś sami rodzice,protestując przeciwko temu,iż nauczycielka przemawia w języku litewskim,zamącili porządek i przerwali zebranie.-

Poseł Rumpel,którego podobne"wyjaśnienie" ministerjalne nie zadowoliło wystąpił z dodatkowem zapytaniem oświadczając co następuje:

"Odpowiedź p.Ministra nie zawiera ani jednego słowa prawdy. W szkole przez cały czas nauka odbywała się po polsku i tylko 4 godziny,jak tego wymaga prawo po litewsku.P.Draugenasowa od pierwszego dnia nie chciała uczyć dzieci w języku polskim.Jakie panowały stosunki w szkole,wskazuje chociażby fakt ten,iż p.Draugenasowa musiała porozumiewać się ze swemi uczniami przy pomocy tłumacza.Wszyscy rodzice żądali i żądają zwołania zwołania zebrania dla obioru komitetu rodzicielskiego,którego dotąd jeszcze niema.P.Draugenasową nie wybierano na przewodniczącego,które to stanowisko uzurpowała ona samowolnie.W sprawie tej zostałem zaproszony na zebranie,gdzie też poprosiłem p.Draugenasową przeczytać ustawę o szkołach początkowych,w której bynajmniej nie powiedziano,iż p.Draugenasowa jako

nauczycielska ma przewodniczyć.Zatem p.Draugunasowa nie pozwoliła innym osobom na wysunięcie kandydatur,pragnac to uczynić sama.Czy to jest zgodne z prawem? Na to p.minister odpowiedzi mi nie dał.Chciałby wreszcie zaznaczyć,że p.Draugunasowa,nie posiada odpowiedniego cenzusu,by mogła być nauczycielką.P.Inspektor może udzielać jej pomocy,lub wsparcia z własnych funduszów,jest to inna sprawa,lecz nie w formie posady państwowej i w dodatku ze szkodą dla społeczeństwa.-

Po paru zdawkowych frazesach ze strony p.ministra na powyższe zapytanie pos.Rumpel w replice z miejsca raz jeszcze zapytuje,dlaczego w polskiej szkole początkowej w Kiejdanach dotąd nie został utworzony Komitet Rodzicielski oraz oświadcza,iż twierdzenie p.Ministra,jakoby w szkole tej większość dzieci stanowili Litwini,jest wymysłem,ponieważ Kiejdany posiadają własną szkołę litewską.-

W dalszym ciągu na zapytanie pos.Budzyńskiego /Fr.Polska/ w sprawie zakazu wwozu z Łotwy do Litwy podręczników i książek polskich z wyjaśnieniem występuje Minister Spraw Wewnętrznych p.Endziułajtis według, którego wwóz podręczników w języku polskim zabroniony wcale nie jest i żadnych nadpisów na nadsyłanych z powrotem książkach nie czyniono.-

Na te ogólnikowe zaprzeczenia p.Ministra zabiera ł głos pos.Budzyński oświadczając co następuje:

"Wprowadzono u nas taką metodę, iż Ministrowie odpowiedaja na zapytania,jedynie zaprzeczając ~~zaprzeczanym~~ przytoczonym faktom i tyle.Skąd też p.Minister posiada wiadomości,że nadpisów na przesyłkach niema.Przecież sam niedawno otrzymałem zwrócony adres swego zamówienia i to cośmy napisali w zapytaniu,jest właśnią kopją z nadpisu na adresowanych mi książkach.-

Skąd zatem p.Minister wie,że wwóz innych druków nie podręczników i samouczków jest zakazany.Zamówiłem sobie kalendarz,podręcznik buchalterji i bankowości oraz jedną książkę z baletrystyki.W księgarni Butkiewicza w Rydze.Żadnych rachunków z Polski tam nie było,tylko same książki drukowane w Polsce.-

Na podstawie jakiej ustawy,jakiego prawa,rząd nie zezwala na wwóz do Litwy drukowanych w Polsce książek? Na jakiej to zasadzie p.Minister jednym zezwala a drugim nie zezwala na sprowadzenie druków polskich,z których przecież korzysta Sejm, ministerstwa,organizacje litewskie,które wypisują i posiadają u siebie wydawane w Polsce książki.Dlaczego zabroniono to jest tylko polskim organizacjom i Polakom,zamieszkałym w Litwie? Pragnąłbym usłyszeć o tem odpowiedź p.Ministra.-

Na powyższe dodatkowe zapytanie pos.Budzyńskiego p. Endziułajtis jednak żadnej odpowiedzi nie dał,prawdopodobnie dlatego,iż nie miał nic do powiedzenia i był bezsilny odeprzeć skierowane do niego zarzuty.-

I n t e r p e l a c j a w s p r a w i e p a r a l i ż o w a n i a d z i a ł a l n o ś c i T-wa "P o c h o d n i a"

12 marca została złożona przez posła Budzyńskiego następująca interpelacja:

28 listopada 1925 r. poseł do Sejmu W.Rumpel złożył do p. Ministra Obrony Krajowej zapytanie w sprawie nieuzasadnionych zakazów Komendantów Wojennych na urządzanie zebrań polskich stowarzyszeń oświatowych,podczas,gdy w tych samych miejscowościach zakazy te nie dotyczą organizacyj litewskich.Na zapytanie to p.Minister Obrony Krajowej,nie zważając na przepisu statutu Sejmowego, odpowiedzieć nie raczył.- Po złożeniu powyższego zapytania miały miejsce nowe fakty: 12 lutego 1926 roku oddział Olicki polskiego T-wa Oświatowego "Pochodnia" prosił o pozwolenie na urządzenie dorocznego walnego zebrania członków oddziału,jednak na mocy postanowienia Komendanta Wojennego z d.18 lutego 1926 r.na zebranie to nie pozwolono.17 lutego 1926 roku oddział piwoszuński /pow.Olicki/ polskiego T-wa Ośw."Pochodnia" prosił o pozwolenie na urządzenie dorocznego walnego zebrania członków oddziału,lecz Komendant wojenny postanowieniem z d.22 lutego 1926 r.na urządzenie takowego zebrania nie zezwolił.Wobec powyższego zapytuję p.Ministra:1/Dlaczego nie udziela odpowiedzi na zapytania posła naszej frakcji?. 2/Czy znane są Panu wyżej wspomniane fakty? 3/Co się zamierza uczynić dla usunięcia skrępowań w działalności naszych Towarzystw.? 4/W jaki sposób zamierza się ukarać winowajców.-

nauczycielka ma przewodniczyć. Zamiast p.Braunmanowa nie pozwo-
liła innym osobom na wywieszenie kandydatur, przyjmując je ustnie
sama. Czy to jest zgodne z prawem? - a gdy p.minister odpowiedział
mu nie dał. Chciałby wreszcie zaznaczyć, że p.Braunmanowa nie
posiada odpowiedniego cenzusu, by mogła być nauczycielką. [illegible]
Inspektor może udzielić jej pomocy lub wsparcia z własnych fun-
duszów, jest to inna sprawa, lecz nie w formie posady państwo-
wej i w dodatku ze szkodą dla społeczeństwa.-

Po paru zdawkowych frazesach ze strony p.ministra na
powtórne zapytanie pos.Rumpel w [illegible] a nie jeszcze raz jeszcze
zaznaczył, że [illegible] w pobliżu szkoła początkowa w [illegible]
dotąd nie został utworzony Komitet Rodzicielski oraz oświad-
czenie [illegible] ministra, jak oby w szkole tej większość
uczniów stanowili [illegible] jest wywiedzione, ponieważ [illegible] po-
siadaja własną szkołę litewską.-

W dalszym ciągu na zapytanie pos.Budzyńskiego /Frakcja Pol-
ska/ w sprawie zakazu wwozu z Łotwy do Litwy podręczników i
książek polskich z wyjaśnieniem wystąpiła Ministra Spraw
Wewnętrznych p.[illegible] według, którego wwóz podręczni-
ków w języku polskim zasadniczy wcale nie jest, i żadnych nad-
użyć na nadawczych z powrotem książek nie czyniono.-

Na te ogólnikowe zapewnienia p.ministra zadawane z
pierwszej pos.Budzyński oświadczył, co następuje: [illegible]
"Wprowadzono u nas taką metodę, iż Ministerstwo odpowie
dając na zapytania, jedynie zaprzeczają, zamiast sprawę zbadać
[illegible] faktom i tym, że też p.minister przy [illegible]
[illegible] na przewozach nie ma, przecież sam przedtem [illegible]
zam sprzeczny swego zamówienia i to [illegible] książki
[illegible] jest własna księga z nadpisu na adresowanych mi książ-
kach.-

[illegible] zatem p.Minister wie, że wwóz innych druków nie
[illegible] i samouczków jest zakazany. Zamówione, sądzę, z
[illegible] buchalterii i kaligrafii [illegible] nich książki
[illegible] W księgarni Butkiewicza w [illegible] drukowanych
[illegible] Polski tam nie było, tylko same książki drukowane w Pol-
sce.-

Na podstawie jakiej ustawy, jakiego przepisu nie zez-
wala na wwóz do Litwy drukowanych w Polsce książek? Nie-
to zasadniczy p.Minister jednym zezwala, a drugim nie zezwala na
sprowadzenie druków polskich, z których przecież korzysta bę-
ministerstwa organizacje litewskie, które wypisują i posiadają
u siebie wydawane w Polsce książki. Dlaczego zabronione to jest
tylko polskim organizacjom i Polakom zamieszkałym w Litwie?
[illegible] usłyszał w tem odpowiedzi [illegible]
Na powyższe dodatkowe zapytanie pos.Budzyńskiego p.
[illegible] jednak żadnej odpowiedzi nie dał, [illegible]
[illegible] nie miał nic do powiedzenia i był bezsilny [illegible]
skierowane do niego zarzuty.-

Szykany wobec polskich stowarzyszeń

[illegible]
[illegible] p.Budzyńskiego [illegible]
12 marca, zostało złożone przez posła Budzyńskiego następujące in-
terpelacja:

"28 listopada 1935 r. poseł do Sejmu W.Rumpel złożył do
[illegible] Obrony Krajowej zapytanie w sprawie niewydanych ze-
zwoleń komendantów Wojennych na urządzanie zebrań polskich stowa-
rzyszeń oświatowych podczas gdy wszystkie [illegible] ich [illegible]
[illegible] organizacji litewskich za [illegible]
[illegible] Obrony Krajowej nie zważając na przepisy statutu [illegible]
[illegible] nie raczył.- Po złożeniu powyższego zapytania miały
miejsce nowe fakty. 12 lutego 1936 roku oddział Olickiego polskiego
T-wa Oświatowego "Pochodnia" prosił o pozwolenie na urządzenie do-
rocznego walnego zebrania członków oddziału, jednak na mocy postano-
wienia Komendanta Wojennego z d.18 lutego 1936 r. na zebranie to
nie pozwolono. 17 lutego 1936 roku oddział Olwiszańskiego [illegible]
polskiego T-wa Ośw. "Pochodnia" prosił o pozwolenie na urządzenie
dorocznego walnego zebrania członków oddziału, lecz Komendant wo-
jenny postanowieniem z d.22 lutego 1936 r. na urządzenie takowego
zebrania nie zezwolił. Wobec powyższego zapytuje p.Ministra [illegible]
[illegible] ma zamiar odpowiedzi na zapytanie posła naszej Frakcji
[illegible] [illegible] wspomniane fakty. [illegible] zamierza [illegible]
[illegible] polskich towarzystw,
w jaki sposób zamierza się ukarać winowajców.-

VI.SPRAWY KŁAJPEDZKIE.-

"Lietuva" o nieporozumieniach z Sejmikiem Kłajpedzkim.-

"Lietuva".N.49.z 2/III.r.b.Streszczenie.-

Niedawno bawił w Kownie Marszałek Sejmiku Kłajpedzkiego p.Kraus i w rozmowie z przedstawicielami rządu oświadczył,że dojście do porozumienia nie przedstawia tak wielkich trudności Obecnie zaś,zagajając 16-te posiedzenie Sejmiku p.Kraus wyraził się w sposób następujący:"Wśród ludności /Kłajpedzkiej/ ujawnia się niezadowolenie...Nie widzę niemal możliwości dojścia do porozumienia z rządem kowieńskim"...Ciekawą jest rzeczą co mogło wpłynąć na tak nagłą zmianę opinji marszałka Sejmiku Kłajpedzkiego i jakie są przyczyny niezadowolenia ludności.Pierwszą przyczyną niezadowolenia jest,jak to sam p.Kraus dalej zaznacza, fakt,że uchwalane przez Sejmik ustawy nie mogą być opublikowane, gdyż tekst ich nie został przełożony na język litewski.Sprawa zaciągnęła się wskutek braku odpowiedniego tłumacza.Obecnie trudność ta została wprawdzie usunięta,jednakże zachodzi znów kwestja,czy gubernator nie skorzysta ze swego prawa "veto" i nie odmówi opublikowania ustaw sejmikowych.Drugiej przyczyny niezadowolenia dopatruje się p.Kraus w fakcie,że sejmikowi wypadło współpracować z obecnym dyrektorjatem,zwłaszcza,że rząd centralny nie okazuje, zdaniem p.Krausa,skłonności do porozumienia się w sprawach finansowych.-

Niemałą wagę przypisuje również Sejmik do incydentu z posłami Meyerem i Riechertem.Wszystkie zaś wymienione powyżej przyczyny złożyły się na to, że pos.Gubbą zgłosił w Sejmiku wniosek domagający się wyłonienia komisji,któraby wystosowała do Ligi Narodów pismo z wyłożeniem wszystkich faktów "złamania" przez Litwę konwencji Kłajpedzkiej.-

Ustawy sejmikowe nie zostały na język litewski przełożone li tylko z winy samego Sejmiku,który winien był na czas wyszukać odpowiedniego tłumacza.Co zaś do założenia przez gubernatora "veta" to dziwnem wydaje się zaniepokojenie w tej sprawie sejmiku, o ile ma się rozumieć, wszystko w ustawach sejmikowych jest w porządku.-

Uprzedzenie Sejmiku do Dyrektorjatu i rządu centralnego również jest nieuzasadnione.Przecież Sejmik zgodził się na skład Dyrektorjatu,zaś rząd centralny zawsze jest gotów do układów z Kłajpedą,które wszelako były zrywane przez samych przedstawicieli Kłajpedy.Odpowiedzialność więc za to wszystko znów spada na Kłajpedzian.-

A teraz incedent z pos.Meyerem i Riechertem.Stwierdzono niezbicie, że każdy z nich posiadał po dwa pasporty /niemiecki i litewski/ co jest rzeczą niedopuszczalną i niezrozumiała.Dalej, konwencja Kłajpedzka bynajmniej nie zwalnia od rewizji rzeczy,przy przekraczaniu granic państwa.Wreszcie zarzut skierowany przeciwko ochronie granicy przez centralną policję polityczną,jest wprost śmieszny.- Czyżby bowiem ochrona granicy p a ń s t w o w e j miała należeć do kompetencji władz a u t o n o m i c z n y c h.-To też Sejmik,starając się jawne bezprawie posłów Meyera i Riecherta przedstawić w formie doznanej przez nich rzekomo krzywdy,"bez potrzeby jeszcze bardziej napręża i bez tego nienajlepsze stosunki".-

"W koncercie stosunków Kłajpedy z rządem centralnym, daje się słyszeć dysonanse,które nie mogą pochodzić z wewnątrz lecz najwyraźniej zzewnątrz.... - kończy wreszcie "Lietuva" - i ani Kowno, ani Kłajpeda nie ma z tego żadnej korzyści.To też Sejmik dobrzeby zrobił,gdyby się poważnie nad temi sprawami i ich rezultatami zastanowił....

Skarga Sejmiku Kłajpedzkiego przed Ligą Narodów z powodu naruszania przez Litwę konwecji Kłajpedzkiej.

Pismo Sejmiku Kłajpedzkiego do Sekretarza Generalnego Ligi p. Erica Drummonda.-

Kłajpeda,2 marca 1926 r.

Do

Pana Sekretarza Generalnego Ligi

Narodów Sir Eric Drummonda

Zgodnie z urzędowemi sprawozdaniami miesiecznemi z dzi łalności Ligi Narodów /1925.zeszyt 9/,Rada Ligi Narodów pole- ciła Panu,dnia 28 września 1925 r.,skargi Kłajpedzian w spra-

Zgodnie z urzędowemi sprawozdaniami miesiecznemi z dzia łalności Ligi Narodów /1925.zeszyt 9/,Rada Ligi Narodów poleciła Panu,dnia 28 września 1925 r.,skargi Kłajpedzian w sprawie naruszenia Konwencji Kłajpedzkiej,noszace poważny charakter,skierowywać do członków Rady.-

Ażeby dochodzenie,zgodnie z art-17 Konwencji Kłajpedzkiej mogło być wszczęte,przesyłamy Panu,jako aneks krótki memorjał w sprawie ważkich wykroczeń Litwy względem obszaru Kłajpedzkiego.Memorjał tem opiera się na załączonej rezolucji Sejmiku Kłajpedzkiego,która upełnomocniła jednocześnie podpisaną niżej komisję do przedsięwzięcia wszystkich niezbędnych /w tej sprawie/kroków.-

Sytuacja obszaru Kłajpedzkiego nie pozwala na żadną zwłokę,zwłaszcza ze względu na wywołane,dzięki postępowaniu rzadu litewskiego,trudności finansowe,które coraz więcej przybliżają upadek zarządu autonomicznego /władz autonomicznych/. Wszystkie nasze próby dojścia z Litwa do porozumienia się rozchwiały.Liczba i waga przedłożonych przez nas punktów skargi świadczą o tem,że Litwa nie przystępuje do problemu autonomji w duchu który w swoim czasie zasiadająca z p.Normanem Davisem na czele komisja w swem sprawozdaniu wyłożyła.-

Niebezpieczeństwo,na jakie przez to obszar Kłajpedy się naraził oraz odpowiedzialność przed ludnością zmusza nas prosić Pana o poinformowanie członków Rady Ligi Narodów w tym celu,ażeby kwestja finansowa szybciej została uregulowana a pozatem,aby przez to została spowodowana autentyczna interpretacja statutu Kłajpedzkiego.Dopiero wówczas zostanie zapewnione praktyczne przeprowadzenie postanowionej przez mocarstwa sprzymierzone i zagwarantowanej przez Ligę Narodów autonomji.-

/-/ J.Kraus
Marszałek Sejmiku Kłajpedzkiego.

/-/ v.Dressler
poseł na Sejmik.

/-/ Gubba.
poseł na Sejmik

/-/ Kislat
poseł na Sejmik

/-/ Rogge
poseł na Sejmik.-

S k a r g a S e j m i k u K ł a j p e d z k i e g o d o L i g i N a r o d ó w z p o w o d u n a r u s z a n i a p r z e z L i t w ę K o n w e n c j i K ł a j p e d z k i e j.

P i s m o S e j m i k u K ł a j p e d z k i e g o d o S e k r e t a r z a G e n e r a l n e g o L i g i P. E r i c a D r u m m o n d a.

Kłajpeda, 2 marca 1926 r.

Do

Pana Sekretarza Generalnego Ligi Narodów Sir Eric Drummonda

G e n e w a.

Zgodnie z [illegible] uchwałami [illegible] wiestecznemi z działalności Ligi Narodów [illegible] 9/. Rada Ligi Narodów poleciła Panu, dnia 28 września [illegible] skargi Kłajpedzian w sprawie naruszenia Konwencji Kłajpedzkiej, noszące poważny charakter, skierowywać do członków Rady.

Ażeby [illegible] zgodnie z art. 17 Konwencji Kłajpedzkiej może być wszystkie, przesyłamy Panu, jako aneks krótki memorjał w sprawie [illegible] wykroczeń Litwy względem obszaru Kłajpedzkiego. Memorjał ten opiera się na załączonej rezolucji Sejmiku Kłajpedzkiego, która upełnomocniła jednocześnie podpisanych niżej do przedsięwzięcia wszystkich niezbędnych /w tej sprawie/ kroków.

Sytuacja obszaru Kłajpedzkiego nie pozwala na żadną zwłokę, zwłaszcza ze względu na wywołane, dzięki p[illegible] rządu litewskiego, trudności finansowe, które coraz więcej zbliżają upadek zarządu autonomicznego /władz autonomicznych/. Wszystkie nasze próby dojścia z Litwą do porozumienia się rozbiły się [illegible] i wobec przedłożonych przez nas punktów [illegible] wobec tego, że Litwa nie przystąpiła do problemu autonomji w [illegible], który w swoim czasie zasiadająca z p. Normanem ustaliła na [illegible] konwencja w swem sprawozdaniu wyłożyła.-

[illegible] niebezpieczeństwo, na jakie przez to obszar Kłajpedy się naraża [illegible] odpowiedzialność przed ludnością zmusza nas prosić Pana o poinformowanie członków Rady Ligi Narodów w tym celu, ażeby kwestja [illegible] została uregulowana, oraz, aby przez to została spowodowana autentyczna interpretacja statutu Kłajpedzkiego. Dopiero wówczas zostanie zagwarantowane przestrzeganie [illegible] przez mocarstwa sprzymierzone i zagwarantowanej przez Ligę Narodów autonomji.-

/-/ Kraus
Marszałek Sejmiku Kłajpedzkiego.

/-/ Gubba
poseł na Sejmik

/-/ v. Dressler
poseł na Sejmik.

/-/ [illegible]
poseł na Sejmik.-

/-/ Kalat
poseł na Sejmik

Załącznik A do pisma z dn.2 marca 1926 r.

Memorjał Sejmiku Kłajpedzkiego w sprawie naruszenia statutu Kłajpedzkiego.-

Sejmik,jako wybrane przedstawicielstwo ludowe obszaru Kłajpedy widzi się zmuszony wytoczyć skargę na postępowanie rządu republiki litewskiej,który,pomimo wielokrotnych i uporczywych interwencyj Sejmiku,nie przestaje naruszać ważnych dyspozycyj statutu Kłajpedzkiego.W szczególności przytaczamy następujące punkty:

I.W sprawie autonomicznych finansów i gospodarki.-

1.Art.35.Artykuł tem przewiduje ustalenie stosunkowej części czystego zysku z ceł,akcyzy i opłat od komunikacji, łącznie z zyskiem od monopoli,która to część ma być przekazana obszarowi Kłajpedy.Dzięki tym przeznaczonym dla obszaru Kłajpedy przez statut dochodom,obszar sam się w ciągu 1920 - 1922 r. pod zwierzchnością aljantów,utrzymywał.-

Art.35 wychodzi z tego/założenia/,że obszarowi Kłajpedy winny być zapewnione pewne wpływy z litewskiej kasy państwowej,ponieważ pozostawiono mu /obszarowi/ główny ciężar /obowiązków państwowych/,jak szkoły,policja i sądy,odebrano natomiast najistotniejsze dochody /cła,akcyza,poczta.Układy w tej sprawie prowadzone w porozumieniu z Dyrektorjatem przez Komisję Sejmikową z rządem litewskim nie doprowadziły do żadnego rezultatu,podobnież,jak w swoim czasie częstokroć wznawiane pertraktacje prowizorycznego Dyrektorjatu Borcherta.-

Rządowi litewskiemu przedłożony został detaliczny projekt / w tej sprawie/,na który wszelako rząd dotychczas nie udzielił nadającego się do dyskusji kontrprojektu.

Rząd litewski oddaje wprawdzie do dyspozycji obszaru Kłajpedzkiego 400.000 litów miesięcznie /a więc/ sumę,która w żaden sposób wystarczyć nie może.Obszar,zgodnie z art.35 może tymczasem i powinien pretendować conajmniej do 1-go miljona litów miesięcznie.Nieunikniona przeto było rzeczą,że już za rządów prowizorycznego dyrektorjatu Borcherta,stała się widoczna daleko idąca ruina w finansach obszaru /Kłajpedy/. Odkąd /zaś/ miarodajne organy autonomicznego obszaru podjęły swe czynności tem szybciej musi nastąpić uregulowanie /stanu rzeczy/,któreby pod względem finansowym zabezpieczyło autonomji zdolność do życia.Niepodobna bowiem "jedną ręką autonomję dawać,drugą zaś ją odbierać",jak się to zaznacza w sprawozdaniu Komisji Ligi Narodów Davisa i co w związku z /poruszana/ kwestja finansów /obszaru Kłajpedy/,najwyraźniej występuje.-

2.Art.5,cyfra 9.Zgodnie/z tym artykułem/,ustawodawstwo cywilne i handlowe,jak również prawo ubezpieczenia prywatnego należy do kompetencji urzędów autonomicznych.Rząd litewski trzymając się ogólnych ustaw republiki litewskiej,domaga się od zagranicznych towarzystw ubezpieczeniowych,którym obszar Kłajpedy nie może ~~zapew~~ zabronić działalności,składania nadzwyczajnie wysokiej kaucji i czyni działalność ich zależna od specjalnej zgody ministra finansów.-

Stoi to jednocześnie w sprzeczności z art.12 konwencji.Rząd litewski krępuje w ten sposób działalność obcych towarzystw ubezpieczeniowych na obszarze Kłajpedy,wyrządzając przez to wielką szkodę gospodarczą temu ostatniemu.-

3.Art.5,cyfra 12: Rząd litewski zwalnia od obowiązku płacenia podatków i ubezpieczenia socjalnego zatrudnionych na obszarze Kłajpedy państwowych urzędników litewskich,pomimo tego,że urzędnicy ci podlegają zwierzchności finansowej obszaru Kłajpedy,zarówno w sprawach podatkowych,jak również zwierzchności administracyjnej w sprawie ubezpieczenia socjalnego.-

II.Kulturalne zagadnienia autonomji.-

4.Art.27:Dyspozycja,według której język niemiecki i litewski są na obszarze Kłajpedy równouprawnionymi językami urzędowymi,nie jest przestrzegana przez państwowe urzędy litewskie na /tymże/ obszarze Kłajpedy /koleje,poczta,cła,policja państwowa/.-

5.Art.31.Praktyczne przeprowadzenie tego artykułu zorganizowanie personelu nauczycielskiego obcej przynależności państwowej - jest utrudnione przez to,że rząd litewski w rozmaitych wypadkach odmawia pozwolenia na przyjazd /z zagranicy.-

III.Kwestje zarządu autonomicznego.-

6.Art.28: Rząd litewski zobowiązał się zatrzymać w służbie tych urzędników,którzy są obywatelami obszaru Kłajpedy i mianowani zostali 1-go stycznia 1924 r. Jednakże /rząd litewski/ zwolnił i zwalnia większą liczbę takich urzędników

7.Art.5 cyfra 8 i art.20:

a/Wbrew art.5,cyfra 8,utrzymuje rząd litewski na obszarze Kłajpedy policję polityczną.-

b/Litewski minister spraw wewnętrznych zdecydował drogą rozporządzenia z dnia 26 sierpnia 1925 że obywatele obszaru Kłajpedy mają się na obszarze Kłajpedy legitymować przy pomocy t.zw."krajowych paszportów" /Inlandspässe/,co jednocześnie jest sprzeczne z art.20.

8.Art.34.Pod mianem paszportów mają w duchu tego artykułu rozumieć się,jak zresztą na całym świecie,paszporty zagraniczne.Rząd litewski, przekazał jednak, wbrew temu artykułowi,wydawanie tych paszportów gubernatorowi.T.zw./wzmiankowane w III.7 b./ paszporty krajowe,które z polecenia rządu litewskiego ma wydawać dyrektorjat,nie są paszportami w duchu artykułu 34.-

9.Art.5.cyfra 7: Rząd litewski odbiera urzędom autonomicznym /możność/ regulowania pobytu obcokrajowców na obszarze Kłajpedy,domagając się zarówno na wjazd,jak też na pobyt,zgody gubernatora względnie litewskiego ministra spraw wewnętrznych.Regulowanie pobytu obcokrajowców na obszarze Kłajpedy t.zn. zarówno ich wjazd,jak też pobyt,należy jednak do kompetencji lokalnych,autonomicznych urzędów obszaru Kłajpedy.-

Samo wysunięcie powyższych najważniejszych zarzutów świadczy o tem, że statut kłajpedzki nie jest przez rząd litewski interpretowany w duchu,jakiego przy tworzeniu autonomji oczekiwała szczególna komisja Ligi Narodów Davisa,czemu zresztą w swem sprawozdaniu dała wyraz.-

Załącznik B do pisma z dn.2 marca 1926 roku.

Wniosek Sejmiku / z posiedzenia z 25 lutego 1926 roku/.-

Sejmik postanowił wyłonić komisję /posłowie:Gubba, v.Dressler,Rogge,Kraus i Kislat/,któraby się zajęła:1/opracowaniem memorjału do Ligi Narodów /podaliśmy go powyżej/ oraz 2/ przedsięwzięciem dalszych niezbędnych kroków.-

X. K R O N I K A . a/Zagraniczna.-

U r z ę d o w a p r o p a g a n d a l i t e w s k a p r z e c i w P o l s c e w z w i ą z k u z w y d a r z e n i a m i n a p o g r a n i c z u p o l s k o - l i t e w s k i m.- Urzędowe komunikaty litewskie rozwijają w ostatnich czasach gwałtowną propagandę antypolską nie przebierając w środkach, oszczerstwach i doborze argumentów dla uzasadnienia rzekomych przygotowań polskich do napadu na Litwę. Podajemy poniżej z ostatnich dni komunikaty Elty zamieszczane w rozmaitych pismach litewskich.-

Elta z dn.18/III."Polacy znów się przygotowują do napadu na Litwę" /tytuł "Rytasa" z dn.18/III./. Otrzymano wiadomości, że Polacy z tamtej strony linji demarkacyjnej gromadzą różnych włóczęgów i bezrobotnych z których organizują oddziały partyzantów, szykując je do napadu na niektóre miejscowości pograniczne po stronie litewskiej. Zbiegli z okolicy Podhajów na stronę litewską ludzie, szeroko rozpowiadają o wojewodzie wileńsko-trockim Łukaszewiczu, który ma organizować w tym rejonie nowy napad i sam obiecuje wziąć w nim udział.-

Elty z 17/III.r.b. "Od dnia 15/III.r.b. cała linja demarkacyjna została obsadzona regularnem wojskiem polskiem z. t.zw.K.O.P. Dawna policja pograniczna przeniesiona zostaje na tyły i zastąpiona przez żandarmerję polową, która będzie stanowiła drugą linję ochronną pogranicza. Wycofująca się policja nieznośnie wprost postępuje z ludnością miejscową. Zamieszkałej bliżej granicy ludności proponowano skorzystać z okazji i przewozić przez granicę szmugiel. Pozatem proponowano wszystkim życzącym, przejście na stronę litewską za opłatą jednego złotego. W ciągu ostatnich trzech dni policjanci polscy byli przeważnie pijani, włóczyli się po miejscowych mieszkańcach i domagali się produktów spożywczych, pieniędzy i ubrania. Wrazie odmowy bili. Wypadków takich było dużo, zwłaszcza w rejonie Oran. Wojsko polskie przybyłe na pogranicze, pragnąc widocznie nastraszyć ludność odrazu poturbowało kilku sprzeciwiających się jego żądaniom ludzi // w okolicach Trok i Olkienik/. Jednocześnie ze strony polskiej słychać gęste strzały na pograniczu".-

Elta z 17/III. Otrzymano z okupowanych przez Polskę ziem wiadomości, że ksiądz Bakszysa z Merecza zamordowało dwuch agentów kontrwywiadu polskiego w Druskienikach.-

Elta z 18/III. Po zastąpieniu policji pogranicznej wojskiem Polacy dla ochrony okupowanego przez siebie kawała lasu Kliszebłockiego, wystawiają we dnie posterunek w sile 15-stu ludzi z 2-ma karabinami maszynowymi. W nocy liczebność posterunku się zdwaja. Polacy, pomimo żądania Ligi Narodów, okupowanego obszaru jeszcze nie zwrócili. Władz polskie zwróciły natomiast jeńców litewskich bez broni, którą obiecały zwrócić później.-

O d d a n i e L i t w i n o m 8 j e ń c ó w z a b r a n y c h d o n i e w o l i p o d c z s z a t a r g u P o d h a j s k i e g o .- Na skutek polecenia władz centralnych w dniu 16 marca r.b. o godz.22 w Pobłędziu, na granicy polsko-litewskiej, dokonane zostało oddanie władzom litewskim funkcjonarjuszów litewskiej straży granicznej, zatrzymanych na naszym terenie w dn.22 lutego r.b. Jeńcy litewscy zostali odeskortowani przez naszą policję na graniczną linję placówek gdzie przyjął ich przedstawiciel władzy litewskiej.-

O b c h ó d ś w i ę t a l i t e w s k i e g o w p o s e l s t w i e l i t e w s k i e m w W a s z y n g t o n i e .- Na przyjęciu urzędowem przez poselstwo litewskie w dzień narodowego święta Litwy, jak donosi urzędowy komunikat było z górą 400 osób, a wśród nich żona wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych p.Dawes, minister spraw zagranicznych Kellog z małżonką, minister floty z małżonką, ambasador brytyjski z małżonką, ambasador niemiecki z małżonką, ambasador japoński z małżonką, minister norweski Bryn z małżonką i panny Inger i Laur Bryn, minister urugwajski, ambasador brazylijski, ambasador francuski z małożnką, minister Guatemali, minister Kolumbji z małżonką, minister boliwijski z żoną i córką, minister republiki San

Domingo,minister grecki z małżonką,minister haiti,minister łotewski i minister egipski z żonami,minister czechosłowacki i minister bułgarski z żoną.-Oprócz tego było obecnych kilku senatorów i członków kongresu.-.

b/Kronika gospodarcza.-

D o c h ó d   l i t e w s k i c h   k o l e i   ż e l a z n y c h   z a   l u t y   b . r . W ciągu lutego b.r.do Zarządu kolei żelaznych wpłynęło 2.300.000 lit.Szerokotorowe linje dały 2.100.000 lt., i waskotorowe - 200.000 lt.dochodu. /Elta/.-

P r o d u k c j a   b u r a k ó w   c u k r o w y c h   w   L i t w i e .- Departament Handlu przy Ministerstwie Skarbu zawiera w roku 1926 umowę z rolnikami w kwestji zasiewu buraków cukrowych.Zasiewy te są przygotowaniem do założenia w Litwie cukrowni.Zasadnicze warunki są następujące:za każdy centnar /50 klg/ buraków dostarczonych na dworzec szerokotorowej kolei żelaznej,Departament Handlu płaci 4 lity.Na każdy ha obsiany burakami wydaje się tytułem zaliczki:300 klg.superfosfatu /16 - 18%/,150 klg. soli potasowej /38 - 40%/ i 150 klg. saletry chilijskiej,a także 200 lt. gotówką.- /Elta/.-

D e l e g a c i   n a   k o n g r e s   m l e c z a r z y .- Na międzynarodowy kongres mleczarzy 17 - 19 maja w Paryżu Ministerstwo Rolnictwa deleguje pp.M.Lipczusa,E.Turowskiego i W. Natkiewicza.- /Elta/.-

c/Kronika polityczna.-

P r z e d w y b o r c z a   a k c j a   "k r i k s z c z i o n i ó w" / r e w i z j e   i   a r e s z t y /.-"Liet.Zin. N.65. Policja aresztowała niejakiego Antoniego Jonauskasa / z Kalwarji Zmudzkiej/ oskarżając go o jakieś rzekome wykroczenie na wiecu.Sędzia pokoju zwolnił jednak Jonauskasa,gdyż okazał się on zupełnie niewinnym.Tegoż dnia policja polityczna z Telsz dokonała rewizji u mieszczan Bużinauskasów /Kalwarja Zmudzka/ znajdując u nich dwie rzekomo antyklerykalne broszury.Również dokonano rewizji u miejscowego działacza kulturalnego Fr.Staszkuna,grożąc mu więzieniem za kolportaż pism postępowych.Rewizja nic u Staszkusa nie ujawniła.-Dnia 19/III.r.b. w nocy dokonano rewizji u redaktora pisma "Żemajtis" /Telsze/p.Szaikinasa oraz u b.kierownika miejscowego oddziału szaulisów p.Radziszauskasa.W rewizji,która trwała 6 godzin brało udział 9 osób w tej liczbie naczelnik powiatu p.Petrauskas,komendant policji i t.d.Komisja nie dała żadnych wyników.-Dnia 20/III.r.b. dokonano rewizji w lokalu Centralnego Komitetu partji "Valstiecziu-Liaudininkai".Rewizja nic nie ujawniła.-Tegoż dnia w drukarni spółki "Varpas" skonfiskowano broszurę p.t. "Kogo wybierać', a kogo nie wybierać".-? Naczelnik powiatu sejneńskiego nie udzielił pozwolenia na odbycie zebrania valst.-liaudininków w Szławantach /14/III.r.b./,w Pudzie /16/II.r.b./ i Cyrajlach /17/III.r.b./. Na odbycie zebrania w Kopciowie /19/III. r.b./ zezwolił naczelnik powiatu dopiero na wyraźny rozkaz z Kowna.Nie zezwolił natomiast na zebranie oddziału Związku Młodzieży Litewskiej w Wiesiejach oraz na wygłoszenie odczytów rolniczych /19,20,i 21/III.r.b./ przez agronoma z Marjampola dla Swietojezierskiego towarzystwa Rolniczego.- Dnia 19/III r.b. policja wydała nowe rozporządzenie na mocy którego właściciele lokalów,w których się ma odbyć zebranie winni wyrazić na to piśmienną zgodę.-

Rytas.Nr.64.z 20/III.26 r.

Inspektor policji p.Misiurewiczius pociągnął redaktorkę "Lietuvos Zinios" do odpowiedzialności sądowej za umieszczenie w "Liet.Zin." N.64. artykułu p.t."Inspektor policji winien także mieć pojęcie o chorobach".-

R e j e s t r a c j a   w y b o r c ó w .- Od 15 b.m. Zarząd Miejski rozpoczął spisywanie mieszkańców miasta,którzy posiadają prawo wyborów do Sejmu.Do stworzenia spisów wyborców zostało powołanych 60 z górą osób w większości studentów uniwersytetu.Miasto zostało podzielone na 7 rejonów. /Dz.Kow.N.62/.

K a l e n d a r z y k w y b o r c z y .- Główna Komisja Wyborcza ogłosiła następujące terminy:a/spisy wyborców winne być wystawione dla sprawdzania nie później niż 27 marca o g.8 rano b/deklaracje w kwestji tych spisów mogą być składane do dn.9 kwietnia włącznie;c/skargi na niedokładności w spisach winny być przesłane Sędziom Pokoju nie później niż 16 kwietnia o god 2 po połud.;d/uzupełniające spisy wyborców winny być ogłoszone nie później niż 13 kwietnia o godz.8 r.;e/Sędzia Pokoju winien rozpatrzyć skargi nie później niż 23 kwietnia;f/uzupełniające spisy wyborców sporządzone na podstawie wyroków Sędziów Pokoju winny być ogłoszone nie później niż 1 maja o g.8 r.-

I l o ś ć p o s ł ó w d o t r z e c i e g o S e j m u w p o s z c z e g ó l n y c h o k r ę g ó w w y b. Do trzeciego Sejmu wybranych ma być 85 posłów.Jeden poseł przypada na 25.532 mieszkańców.Okręg pierwszy Marjampolski /pow. Marjampolski,Sejneński,Suwalski,Olicki/ z 247.105 mieszkańców otrzymuje 10 posłów,Okręg ten w Sejmie obecnym miał 12 posłów. Okręg II - Kowieński /pow.Kowieński,Szacki,Wyłkowyszkowski,Trocko-Koszedarski i miasto Kowno/ z 418.083 mieszkańców otrzymuje 16 posłów /poprzednio było 15./ Okręg III - Rosieński /pow.Rosieński,Taurogski i Kiejdański/ z 305.087 mieszkańców otrzymuje 12 posłów /poprzednio było 11/.- Okręg IV - Telszewski /pow.Telszewski,Kretyngowski i Możejkowski/ z 245.431 mieszkańców otrzymuje posłów 10 /poprzednio było 9./.Okręg V - Poniewieski /pow.Poniewieski,Szawelski i Birżański/ z 452.119 mieszkańców otrzymuje 18 posłów /poprzednio było tyleż/,Okręg VI - Uciański /pow.Uciański,Rakiski,Jezioroski i Wiłkomierski/ z 361.146 mieszkańców otrzymuje 14 posłów, poprzednio było 13/ Okręg VII - z centrem w Wilnie,okręg VIII - z centrem w Lidzie i okręg IX z centrem w Grodnie /z powodu okupowania przez Polaków do Sejmu Litewskiego przedstawicieli swoich wybierać nie będą/.Okręg X - Kłajpedzki z ilością 141.274 mieszkańców otrzymuje 5 posłów.-

W y z n a c z e n i e p r e z e s ó w O k r ę g o w y c h K o m i s y j W y b o r c z y c h .- We wszystkich okręgach prócz Kłajpedzkiego wyznaczeni zostali prezesi ~~komisyj~~ okręgowych Komisyj Wyborczych.-

O s t a t n i e p o s i e d z e n i e o b e c n e j S e s j i S e j m u .- W kuluarach Sejmu krążą pogłoski,iż posiedzenie z 23 marca będzie ostatniem posiedzeniem Drugiego Sejmu /Dzień Kow.N.64/.-

d/Kronika z zakresu spraw polskich.-

S t a ł a s c e n a p o l s k a w K o w n i e .- W Kownie została zorganizowana stała trupa amatorska,która otrzymała doświadczonego kierownika.D.20 marca wystawiono "Spadkobiercę" Grzymały-Siedleckiego.

Z a j ś c i e w f a b r y c e k o w i e ń s k i e j z p o w o d u p o l s k i e g o z e b r a n i a .- Dnia 4 marca robotnicy fabryki "Tilmans" urządzili w sali stołówki tejże fabryki zebranie,podczas którego przybyli wcześniej dwaj urzędnicy rzucili się na przemawiających po polsku z wrzaskiem "Do Warszawy,do Wilna,za Niemen,dołoj polskij razgowor".Policjant ,który się zjawił na to zajście pomimo okazanego zezwolenia Naczelnika Powiatu zebranie rozwiązał.-

e/Kronika wojskowa.-

S c h w y t a n i e r z e k o m y c h s z p i e g ó w p o l s k i c h .- Policja polityczna komunikuje,że dnia 20/III. r.b. została w Kownie ujęta niejaka Adela Dobrowolska vel Żukówna vel Skaja,która w roku ubiegłym została przez Sąd Wojenny skazana na 10 lat ciężkiego więzienia za szpiegostwo na rzecz Polski.Skazana została później wymieniona na b.więźniów Litwinów w Polsce.Dnia 3/III.r.b. w rejonie Wiłkomierza aresztowano dwie osoby,szpiegujące na rzecz Polski.-

Kalendarz wyborczy. - Główna Komisja Wyborcza ogłasza [illegible] terminy [illegible] spisy wyborców [illegible] nie później niż [illegible] marca [illegible] kwietnia [illegible] nie później niż 13 kwietnia [illegible] nie później niż 25 kwietnia [illegible] spisy wyborców sporządzone na podstawie wyroków Sądów Pokoju [illegible] być ogłoszone nie później niż 1 maja [illegible]

Liczba posłów do Sejmu w poszczególnych okręgach. - [illegible] do Sejmu wybranych ma być 85 [illegible] jeden poseł [illegible] mieszkańców. Okręg pierwszy [illegible] Mariampolski, Sejneński, Suwalski [illegible] otrzymuje 10 posłów. Okręg ten w Sejmie obecnym [illegible] Okręg II - Kowieński /pow. Kowieński, Szawelski [illegible] i miasto Kowno/ z 418.063 mieszkańców otrzymuje 13 posłów /poprzednio było 15/. Okręg III [illegible] pow. Rosieński [illegible] z 305.067 mieszkańców otrzymuje 12 posłów [illegible] Okręg IV [illegible] z 176.431 [illegible] Okręg V [illegible] z 245.481 mieszkańców [illegible] posłów 10 /poprzednio było 9/. Okręg VI [illegible] Poniewieski [illegible] z 152.119 mieszkańców otrzymuje 18 posłów /poprzednio było [illegible]/ Okręg VII - Uciana /pow. Uciański, Rakiski, Jezioroski i Wiłkomierski/ z 351.146 mieszkańców otrzymuje 14 posłów, poprzednio było 13. Okręg VIII - z centrem w Wilnie, okręg VIII - z centrem w Grodnie [illegible] z powodu okupowania przez Polskę [illegible] Sejmu Litewskiego przedstawiciele swoich [illegible] Okręg X - Kłajpedzki z ilością 141.274 mieszkańców otrzymuje 5 posłów.-

Wyznaczenie przewodniczących [illegible] okręgach [illegible] Komisji Wyborczych. - [illegible] Kłajpedzkiego wyznaczeni zostali przez [illegible] Komisyj Wyborczych.-

Ostatnie posiedzenie obecnej Sejmu. - W kuluarach Sejmu krążą pogłoski, iż posiedzenie z 23 marca będzie ostatnim posiedzeniem Drugiego Sejmu /Dzień Kow. N.64/.-

/Kronika z zakresu spraw polskich.-

Stała scena polska w Kownie. - W Kownie została zorganizowana stała trupa amatorska, która otrzymała doświadczonego kierownika. D.20 marca wystawiono "Spadkobiercę" [illegible]

[illegible]

/Kronika wojskowa.-

[illegible] Polscy [illegible] Kowno [illegible] komunikuje, że dnia 20/III [illegible] została w Kownie [illegible] Dobrowolska [illegible] skazana na 10 lat [illegible] przez Sąd Wojenny [illegible] Polski [illegible] na rzecz [illegible] w Polsce. Dnia 5/III [illegible] Wiłkomierza aresztowano dwie osoby, za [illegible] na rzecz Polski.-